

รายงานผลการวิจัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

เรื่อง

การสร้างเสริมความเข้มแข็งทางการเงินส่วนบุคคลของ
สมาชิกกลุ่มอาชีพชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่

PERSONAL FINANCIAL STRENGTHENING FOR COMMUNITY
OCCUPATIONAL GROUPS' MEMBER IN CHIANG MAI PROVINCE

โดย

โสภณ ฟองเพชร วัลภา ลิ้มสกุล

2553

รายงานผลการวิจัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

เรื่อง การสร้างความเข้มแข็งทางการเงินส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มอาชีพชุมชนในจังหวัด
เชียงใหม่

PERSONAL FINANCIAL STRENGTHENING FOR COMMUNITY
OCCUPATIONAL GROUPS' MEMBER IN CHIANG MAI PROVINCE

ได้รับการจัดสรรงบประมาณวิจัย

ประจำปี 2551

จำนวนเงิน 84,000 บาท

หัวหน้าโครงการ

โสภณ พองเพชร

ผู้ร่วมโครงการ

วัลภา ลิ้มสกุล

งานวิจัยเสร็จสิ้นสมบูรณ์

27 ตุลาคม 2553

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยเรื่อง การสร้างความเข้มแข็งทางการเงินส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มอาชีพชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย จากสำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มอาชีพชุมชนที่ได้ทำการศึกษา ได้แก่ กลุ่มทอผ้าบ้านดงเจริญชัย กลุ่มประดิษฐ์เศษผ้า กลุ่มสมุนไพรชุมชนบ้านบวกเปา กลุ่มแปรรูปสมุนไพร ที่ได้เสียสละเวลาในการให้ข้อมูลที่สำคัญในการทำวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้บังคับบัญชา ที่ได้ให้ความรักความอบอุ่น อบรม สั่งสอน และแนะนำสิ่งดี ๆ อันทำให้ผู้วิจัยมีความคิดอ่าน มีกำลังใจมานะ บากบั่น ในการทำวิจัยครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วง

หากงานวิจัยฉบับนี้ยังเกิดประโยชน์ใด ๆ ขอขอบคุณความดีบุชาแต่ท่านผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

โสภณ ฟองเพชร

วัลภา ลิ้มสกุล

สารบัญเรื่อง

	หน้า
สารบัญตาราง	ก
บทคัดย่อ	1
Abstract	2
บทที่ 1 บทนำ	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	7
บทที่ 2 ทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการด้านการเงินส่วนบุคคล	10
ทฤษฎีความต้องการเป็นลำดับขั้นของ Maslow	24
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
กรอบแนวความคิดการวิจัย	30
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	31
ประชากร	31
ข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	31
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	34
บทที่ 4 ผลการวิจัย	37
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	37
ส่วนที่ 2 การจัดการด้านการเงินส่วนบุคคล	47
ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการด้านการเงินส่วนบุคคล	52

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
ส่วนที่ 4 แนวทางในการจัดการด้านการเงินส่วนบุคคลที่มีประสิทธิภาพ	54
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	56
เอกสารอ้างอิง	60

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 2.1	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามภาค และจังหวัด พ.ศ. 2537 - 2552	26
ตารางที่ 2.2	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน จำแนกตามภาค และจังหวัด พ.ศ. 2537 - 2552	27
ตารางที่ 2.3	จำนวนหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม ทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. 2539 - 2550	28
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลส่วนบุคคล	39
ตารางที่ 4.2	จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีรายได้	40
ตารางที่ 4.3	รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว	41
ตารางที่ 4.4	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน จำแนกตามประเภทของค่าใช้จ่าย	41
ตารางที่ 4.5	การมีหนี้สิน	42
ตารางที่ 4.6	รายการหนี้สินที่ค้างชำระ	42
ตารางที่ 4.7	ระดับความสำคัญของค่านิยมทางสังคม	43
ตารางที่ 4.8	ระดับความสำคัญของค่านิยมในการบริโภค	44
ตารางที่ 4.9	ระดับความสำคัญของค่านิยมในการเสี่ยงโชค	45
ตารางที่ 4.10	ระดับความสำคัญของทัศนคติที่มีต่อค่านิยมทางสังคม ค่านิยมในการบริโภค และค่านิยมในการเสี่ยงโชค	45
ตารางที่ 4.11	ระดับความพอใจในคุณภาพชีวิต	46
ตารางที่ 4.12	การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย	47
ตารางที่ 4.13	การวางแผนใช้จ่ายเงินและวิธีการวางแผนใช้จ่ายเงิน	48
ตารางที่ 4.14	การออมเงินและวิธีการออมเงิน	48
ตารางที่ 4.15	การนำเงินไปลงทุนและลักษณะการลงทุน	49
ตารางที่ 4.16	ประโยชน์ของการจัดการด้านการเงินส่วนบุคคลและลักษณะของประโยชน์	49
ตารางที่ 4.17	สภาพรายรับ-รายจ่าย	50
ตารางที่ 4.18	วิธีการแก้ปัญหาเมื่อรายได้ไม่เพียงพอ	50
ตารางที่ 4.19	ประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล	51

สารบัญตาราง(ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.20 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล	52
ตารางที่ 4.21 ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมกับประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล	53
ตารางที่ 4.22 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยอื่น ๆ กับประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล	53
ตารางที่ 4.23 ระดับความสำคัญของปัญหาการจัดการการเงินส่วนบุคคลที่ไม่ดี	54
ตารางที่ 4.24 แนวทางในการจัดการการเงินส่วนบุคคลให้มีประสิทธิภาพ	55

สารบัญเรื่อง

	หน้า
สารบัญตาราง	ก
บทคัดย่อ	1
Abstract	2
บทที่ 1 บทนำ	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	7
บทที่ 2 ทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการด้านการเงินส่วนบุคคล	10
ทฤษฎีความต้องการเป็นลำดับขั้นของ Maslow	24
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
กรอบแนวความคิดการวิจัย	30
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	31
ประชากร	31
ข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	31
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	34
บทที่ 4 ผลการวิจัย	37
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	37
ส่วนที่ 2 การจัดการด้านการเงินส่วนบุคคล	47
ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการด้านการเงินส่วนบุคคล	52

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
ส่วนที่ 4 แนวทางในการจัดการด้านการเงินส่วนบุคคลที่มีประสิทธิภาพ	54
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	56
เอกสารอ้างอิง	60

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 2.1	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามภาค และจังหวัด พ.ศ. 2537 - 2552	26
ตารางที่ 2.2	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน จำแนกตามภาค และจังหวัด พ.ศ. 2537 - 2552	27
ตารางที่ 2.3	จำนวนหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม ทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. 2539 - 2550	28
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลส่วนบุคคล	39
ตารางที่ 4.2	จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีรายได้	40
ตารางที่ 4.3	รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว	41
ตารางที่ 4.4	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน จำแนกตามประเภทของค่าใช้จ่าย	41
ตารางที่ 4.5	การมีหนี้สิน	42
ตารางที่ 4.6	รายการหนี้สินที่ค้างชำระ	42
ตารางที่ 4.7	ระดับความสำคัญของค่านิยมทางสังคม	43
ตารางที่ 4.8	ระดับความสำคัญของค่านิยมในการบริโภค	44
ตารางที่ 4.9	ระดับความสำคัญของค่านิยมในการเสี่ยงโชค	45
ตารางที่ 4.10	ระดับความสำคัญของทัศนคติที่มีต่อค่านิยมทางสังคม ค่านิยมในการบริโภค และค่านิยมในการเสี่ยงโชค	45
ตารางที่ 4.11	ระดับความพอใจในคุณภาพชีวิต	46
ตารางที่ 4.12	การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย	47
ตารางที่ 4.13	การวางแผนใช้จ่ายเงินและวิธีการวางแผนใช้จ่ายเงิน	48
ตารางที่ 4.14	การออมเงินและวิธีการออมเงิน	48
ตารางที่ 4.15	การนำเงินไปลงทุนและลักษณะการลงทุน	49
ตารางที่ 4.16	ประโยชน์ของการจัดการด้านการเงินส่วนบุคคลและลักษณะของประโยชน์	49
ตารางที่ 4.17	สภาพรายรับ-รายจ่าย	50
ตารางที่ 4.18	วิธีการแก้ปัญหาเมื่อรายได้ไม่เพียงพอ	50
ตารางที่ 4.19	ประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล	51

สารบัญตาราง(ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.20 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล	52
ตารางที่ 4.21 ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมกับประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล	53
ตารางที่ 4.22 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยอื่น ๆ กับประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล	53
ตารางที่ 4.23 ระดับความสำคัญของปัญหาการจัดการการเงินส่วนบุคคลที่ไม่ดี	54
ตารางที่ 4.24 แนวทางในการจัดการการเงินส่วนบุคคลให้มีประสิทธิภาพ	55

การสร้างความเข้มแข็งทางการเงินส่วนบุคคลของ
สมาชิกกลุ่มอาชีพชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่
PERSONAL FINANCIAL STRENGTHENING FOR COMMUNITY
OCCUPATIONAL GROUPS' MEMBER
IN CHIANG MAI PROVINCE

โสภณ ฟองเพชร
วัลภา ลิ้มสกุล

คณะบริหารธุรกิจ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การสร้าง ความเข้มแข็งทางการเงินส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มอาชีพชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาลักษณะการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มอาชีพชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มอาชีพชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ (3) เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคลที่มีประสิทธิภาพของสมาชิกกลุ่มอาชีพชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ โดยได้ศึกษาจากประชากรทั้งสิ้น 84 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

ผลการศึกษา พบว่า ประชากรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้เป็นเพศหญิงทั้งหมด มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี มากที่สุด ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสและอยู่กับคู่สมรส มีระดับการศึกษา คือ ประถมศึกษา และมีผู้ที่อยู่ในความอุปการะ โดยส่วนใหญ่จะมีผู้ที่อยู่ในความอุปการะจำนวน 2 คน และส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างครอบครัวของประชากรที่ศึกษามากกว่าครึ่ง เป็นครอบครัวที่มีผู้มีรายได้ 2 คน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 8,359.52 บาท และมี

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของการวิจัย

จากนโยบายของรัฐบาลที่มีเป้าหมายมุ่งเน้นให้แต่ละชุมชนได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตสินค้าที่เรียกว่า โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (one tambon one product : OTOP) โดยภาครัฐพร้อมที่จะเข้ามาช่วยเหลือในด้านความรู้สมัยใหม่และการบริหารจัดการเพื่อเชื่อมโยงสินค้าจากชุมชนสู่ตลาดทั้งในและต่างประเทศด้วยระบบร้านค้าเครือข่าย และอินเทอร์เน็ต และเพื่อส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างงาน สร้างรายได้ ด้วยการนำทรัพยากร ภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นและมีมูลค่าเพิ่มเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศสอดคล้องกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตท้องถิ่น จากความสำคัญและเป้าหมายของโครงการ OTOP ดังกล่าว และตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการ อำนวยการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ พ.ศ. 2544 ได้กำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินงานโครงการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไว้ 5 ประการ คือ

1. สร้างงาน สร้างรายได้แก่ชุมชน
2. สร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนให้สามารถคิดเอง ทำเอง ในการพัฒนาท้องถิ่น
3. ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
5. ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของชุมชนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้

สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในท้องถิ่น

จากนโยบายการส่งเสริมจากภาครัฐจึงทำให้เกิดการรวมตัวของประชาชนในชุมชนต่าง ๆ ทั่วประเทศและทำให้เกิดกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในชุมชน โดยสามารถแบ่งเป็นกลุ่มอาชีพได้ดังนี้ คือ

ประเภทอาหาร

เป็นผลิตผลทางการเกษตรที่บริโภคสด เช่น พืชผัก ผลไม้ เป็นต้น และผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปทั้งอาหารแปรรูปที่พร้อมบริโภค หรืออาหารแปรรูปกึ่งสำเร็จรูป รวมถึงอาหารแปรรูปที่ใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น น้ำพริก เป็นต้น

ประเภทเครื่องดื่ม

ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เช่น สุราแช่ สุรากลับ เป็นต้น และไม่มีแอลกอฮอล์ รวมถึงผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มที่พร้อมดื่ม ผลิตภัณฑ์ประเภทขงละลาย ชิงผงสำเร็จรูป และผลิตภัณฑ์ประเภทขง เช่น น้ำผลไม้ น้ำสมุนไพร ชาใบหม่อน ชาจีน เป็นต้น

ประเภทผ้า เครื่องแต่งกาย

ผ้าทอ และผ้าถักจากเส้นใยธรรมชาติ หรือเส้นใยธรรมชาติผสมเส้นใยสังเคราะห์ เช่น ผ้าแพรวา ผ้าถักโครเชต์ เป็นต้น

ประเภทของใช้และของประดับตกแต่ง

ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องเรือน เครื่องใช้สำนักงาน เครื่องตกแต่งบ้าน เครื่องใช้สอยต่าง ๆ รวมทั้งผลิตภัณฑ์ในกลุ่มจักรยาน ถักสานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการใช้สอย เช่น โต๊ะเก้าอี้ ดอกไม้ประดิษฐ์ เป็นต้น

ประเภทศิลปประดิษฐ์และของที่ระลึก

สิ่งที่สะท้อนวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมท้องถิ่น

ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร

ผลผลิตจากธรรมชาติที่ไม่ใช่การบริโภค เช่น เครื่องสำอางสมุนไพร สมุนไพร น้ำหอมระเหย เป็นต้น (<http://www.otop5star.com/product-th.php>)

จากการรวมตัวของประชาชนในชุมชนต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ช้างต้น มีการรวมกลุ่มอาชีพ ซึ่งกลุ่มอาชีพแต่ละกลุ่มก็จะมีสมาชิกกลุ่มที่มารวมตัวกันในการประกอบกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งจะทำให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนมีรายได้ มีงานทำ เป็นการสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน เป็นการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเป็นการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของชุมชนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วย

เมื่อคนในชุมชนมีอาชีพ มีรายได้ สมาชิกของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ก็จะมีอำนาจซื้อที่สูงขึ้น สามารถจับจ่ายใช้สอยได้ตามที่ตนต้องการได้ แต่อย่างไรก็ตามการมีอาชีพ มีรายได้แล้ว ถ้าหากสมาชิกของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ไม่มีการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลที่ดีแล้ว การมีรายได้ก็อาจจะไม่เพียงพอในการใช้จ่ายได้ ดังนั้นสมาชิกของกลุ่มอาชีพเหล่านี้ควรจะต้องมีการบริหารการเงินส่วนบุคคลที่ดี การบริหารการเงินส่วนบุคคล (personal financial management) หมายถึง การตัดสินใจทางการเงินของบุคคลและของครัวเรือน เช่น รายรับ รายจ่าย การงบประมาณ การออม การประกัน และการลงทุน เป็นต้น นอกจากนั้นสมาชิกของกลุ่ม

อาชีพควรจะต้องวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลที่ดี ซึ่งสามารถครอบคลุมทุกขั้นตอนและทุกช่วงชีวิตของสมาชิก เริ่มต้นตั้งแต่การคาดการณ์ได้ว่า สมาชิกของกลุ่มอาชีพมีค่าใช้จ่ายและรายได้เท่าใด ซึ่งจะทำให้สมาชิกบริหารเงินได้ ครอบคลุมไปถึงการออม การลงทุน ภาษี ต่อเนื่องไปจนถึงแผนการที่เตรียมไว้สำหรับชีวิตหลังเกษียณ สมาชิกจะมีหลักประกันทางการเงินที่มั่นคง มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ซึ่งอาจจะหมายรวมถึงการมีบ้าน มีรถ มีกิจการเป็นของตนเอง และอื่นๆ อีกมาก

การบริหารด้านการเงินส่วนบุคคลที่ดีจะช่วยให้ลดปัญหาความยากจนของสมาชิกกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นจึงสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ของการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 – 2551 ในด้านยุทธศาสตร์การจัดความยากจน และยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ ซึ่งจะทำให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ดังนั้นการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคลจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะใช้เป็นแนวทางในการวางแผนด้านการเงินอย่างถูกต้อง ทั้งในเรื่องของการจัดหา การใช้จ่าย การเก็บออม รวมถึงการลงทุน รู้จักวางแผนและป้องกันสำหรับชีวิตทรัพย์สินของตน อันจะนำมาซึ่งความมั่งคั่ง มั่นคง และความผาสุกสำหรับตนเอง ครอบครัว และชุมชน เพราะเงินเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะนำความมั่งคั่ง ความสุขสบาย และความก้าวหน้ามาสู่บุคคลและชุมชน (สุขใจ น้ำผุด, 2543) รายงานการวิจัยของผู้ประสงค์ไม่ออกนามระบุว่า การล้มละลายด้านชีวิตการเงินของบุคคลล้วนมีสาเหตุมาจากการที่ไม่รู้จักจัดการเรื่องการเงินส่วนตัว จึงเป็นทักษะหนึ่งที่ทุกคนต้องเรียนรู้ (แดง ไบเล่, 2531) ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นประโยชน์และความจำเป็นในการศึกษาถึงการสร้างความเข้มแข็งทางการเงินส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาลักษณะการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคล ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ และแสวงหาแนวทางการบริหารด้านการเงินดังกล่าวให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มอาชีพชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มอาชีพชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่

3. เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคลที่มีประสิทธิภาพของสมาชิกกลุ่มอาชีพชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ให้ทราบถึงลักษณะการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่
3. ทำให้ทราบถึงแนวทางในการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคลที่มีประสิทธิภาพของสมาชิกกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาลักษณะการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคลของประชากร และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการบริหารด้านการเงิน รวมทั้งหาแนวทางในการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคลที่มีประสิทธิภาพ โดยศึกษาเฉพาะสมาชิกกลุ่มอาชีพในจังหวัดเชียงใหม่เท่านั้น

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นิยามคำศัพท์ที่ใช้เป็นการเฉพาะของการวิจัยครั้งนี้ไว้ดังนี้
กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง สมาชิกกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่
รายได้ หมายถึง จำนวนเงินที่กลุ่มตัวอย่าง คู่สมรสและสมาชิกในครอบครัวได้รับรวมกันทั้งหมด

ค่าใช้จ่าย หมายถึง จำนวนเงินที่กลุ่มตัวอย่าง คู่สมรสและสมาชิกในครอบครัวใช้จ่ายไปสำหรับการดำรงชีวิตของตนเองและครอบครัว

ค่านิยม หมายถึง พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง โดยการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดค่านิยมไว้เป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ค่านิยมทางสังคม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา อันทำให้ตนเองมีภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาของกลุ่ม เช่น การมีโทรศัพท์มือถือถือรถจักรยานยนต์และรถยนต์เป็นของตนเอง

2. ค่านิยมในการบริโภค หมายถึง การบริโภคสินค้าและบริการของกลุ่มตัวอย่างตามยุคสมัย โดยถือว่าสินค้าและบริการนั้นเป็นส่วนหนึ่งในการดำรงชีวิต โดยบางครั้งไม่ได้คำนึงถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการบริโภค เช่น การซื้อรองเท้าที่มีเยื่อและราคาแพงตามสมัยนิยมทั้ง ๆ ที่วัตถุประสงค์ของการสวมรองเท้าเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายเท่านั้น

3. ค่านิยมในการเสี่ยงโชค หมายถึง การใช้จ่ายเงินเพื่อหวังโอกาสรวยในระยะเวลานานโดยถือเป็นความเสี่ยง เช่น ล็อตเตอรี่

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคลที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล ซึ่งอาจทำให้ส่งผลต่อพฤติกรรมของแต่ละบุคคลแตกต่างกันได้ ปัจจัยส่วนบุคคลของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ในความอุปการะ และอาชีพ

ปัจจัยอื่น ๆ หมายถึง ปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่อาจทำให้ส่งผลต่อพฤติกรรมของแต่ละบุคคลแตกต่างกันได้ ได้แก่ การวางแผนการใช้จ่าย การลงทุน ภาวะหนี้สิน และการออมเงิน

การบริหารด้านการเงินส่วนบุคคล หมายถึง การจัดสรรรายได้และค่าใช้จ่ายของกลุ่มตัวอย่างและครอบครัว โดยการจัดทำบัญชี การทำงบประมาณ การลงทุน การออม และการแก้ปัญหาด้านการเงิน

การบริหารด้านการเงินส่วนบุคคลที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง ผลของการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคลที่ทำให้

1. พอใจในคุณภาพชีวิต และ
2. ไม่มีหนี้สินหรือมีหนี้สินซึ่งจะต้องชำระคืนไม่เกินร้อยละ 35 ของรายได้แต่ละเดือน หรือ
3. มีเงินออมมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 5 ของรายได้แต่ละเดือน

ความพอใจในคุณภาพชีวิต หมายถึง ความรู้สึกของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพอใจหรือยินดีต่อสภาพชีวิตที่ดำรงอยู่ด้วยดีในด้านชีวิตส่วนตัว ชีวิตครอบครัว และชีวิตการทำงาน โดยวัดจากระดับความพอใจในด้านชีวิตส่วนตัว ได้แก่ คุณภาพชีวิตของตนเอง ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจของตนเอง การมีเงินออม การมีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง ในด้านชีวิตครอบครัว ได้แก่ คุณภาพชีวิตของสมาชิกในครอบครัว ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจของครอบครัว และครอบครัวมีความรักความอบอุ่น และในด้านชีวิตการทำงาน ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาช่วยเหลือดูแล

เอาใจใส่ เพื่อนร่วมงานมีความรักใคร่สามัคคีกลมเกลียว การพิจารณาความดีความชอบ
เหมาะสมยุติธรรม เงินเดือนและสวัสดิการที่ได้รับเพียงพอ ได้รับการป้องกันผลประโยชน์จาก
สิ่งแวดล้อม โดยผู้มีความพอใจในคุณภาพชีวิต คือ ผู้ที่มีคะแนนทุกข้อเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การสร้างความเข้มแข็งทางการเงินส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่ม อาชีพชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ มีแนวคิดและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการด้านการเงินส่วนบุคคล
2. ทฤษฎีความต้องการเป็นลำดับขั้นของ Maslow
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. กรอบแนวคิดการวิจัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการด้านการเงินส่วนบุคคล

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการด้านการเงินส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ความสำคัญของเงิน ความสำคัญของการบริหารด้านการเงิน รายได้และรายจ่ายส่วนบุคคล การจัดสรรทรัพยากรเงิน ขั้นตอนของการบริหารด้านการเงิน เป้าหมายทางการเงิน ประโยชน์ของการบริหารด้านการเงิน เครื่องมือในการบริหารด้านการเงิน และสาเหตุของปัญหาด้านการเงิน(เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์, 2543)

ความสำคัญของเงิน

เงินถือเป็นสิ่งแลกเปลี่ยนสิ่งของและสินค้า ก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสีย ในขณะเดียวกันเงินก็สามารถทำให้ชีวิตสุขสบาย มีอำนาจ ได้รับการยอมรับ ดังนั้นเงินจึงมีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งการใช้จ่ายเงินแต่ละครั้งควรมีวัตถุประสงค์ในการใช้จ่าย เพื่อไม่ให้เกิดการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยเกินไป หรือประหยัดเกินไป ดังนั้นก่อนการใช้จ่ายเงิน จำเป็นต้องมีการวางแผน โดยควรจัดลำดับความสำคัญก่อนเสมอ เช่น รายจ่ายประจำวัน ประจำเดือน และประจำปี โดยแยกออกเป็น ค่าอาหาร ค่าเดินทาง ค่าเช่าบ้าน ค่ารักษาพยาบาล ค่าผ่อนรถยนต์ ส่วนที่เหลือสำหรับเก็บออมเพื่อไว้ใช้จ่ายในอนาคต หรือ ค่าใช้จ่ายยามฉุกเฉิน เป็นต้น

ความสำคัญของการจัดการด้านการเงิน(สุขใจ น้ำผุด, 2543)

การจัดการด้านการเงิน หมายถึง การบริหารทรัพยากรทางการเงินที่บุคคลมีอยู่หรือได้มา ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้อย่างดีที่สุดในชีวิต คือ ได้รับความมั่งคั่งสูงสุด อันจะนำมาซึ่งความสุข และความมีเสถียรภาพทางการเงินของบุคคล เพราะเงินเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้บุคคลได้รับในสิ่งที่ตนหวังไว้ ดังนั้นการเรียนรู้ในการจัดระเบียบการเงินของตนเองและครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพให้เกิดผล โดยเริ่มต้นด้วยการวางแผนการเงินสำหรับตนเองและครอบครัวย่อมทำให้ทุกคนมีโอกาสประสบความสำเร็จในชีวิตได้

ความหมายและความสำคัญของการวางแผนทางการเงิน(ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน, 2553)

ความหมายของการวางแผนทางการเงิน

การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเป็นกระบวนการในการประเมินและปรับปรุงเพื่อให้เกิดฐานะการเงินที่มั่นคงของบุคคล ด้วยการศึกษปัจจัยทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องและการตัดสินใจของแต่ละบุคคล การวางแผนทางการเงินจะเกี่ยวข้องกับการจัดหา ใช้ไปในทรัพยากร “เงิน” ของบุคคล เช่น การออม การลงทุน ตามเป้าหมายของบุคคล รางวัลของการจัดการทางการเงินที่เหมาะสมก็คือ การยกระดับมาตรฐานการดำเนินชีวิตที่สูงขึ้นและมีความมั่นคงในชีวิต

Hallman and Rosenbloom ได้ให้คำนิยามของการวางแผนทางการเงินเป็นกระบวนการ ประเมิน สรรค์สร้าง และนำแผนทางการเงินของแต่ละบุคคลไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายทางการเงินที่แต่ละบุคคลต้องการให้บรรลุภายใต้เงื่อนไขเฉพาะของแต่ละบุคคล ในสหรัฐอเมริกาเมืองเคอร์ติสได้จัดตั้งขึ้นมาเพื่อดูแลในเรื่องนี้โดยเฉพาะ ชื่อ The Certified Financial Planner Board of Standards (CFP Board) ได้ให้คำนิยามว่า การวางแผนทางการเงินเป็นการทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินชีวิตของบุคคล โดยผ่านการบริหารและวางแผนทางการเงินซึ่งถูกออกแบบมาของแต่ละบุคคล และเกี่ยวข้องตั้งแต่การรวบรวมข้อมูลทางการเงินของบุคคล กำหนดวัตถุประสงค์ ตรวจสอบฐานะการเงินในปัจจุบัน กำหนดกลยุทธ์และแผนทางการเงินเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในอนาคต

กล่าวโดยสรุป การวางแผนทางการเงินเป็นการพยายามเชื่อมต่อช่องว่างทางการเงินระหว่าง “เราอยู่ ณ ที่ใดในปัจจุบัน” กับ “เราต้องการไป ณ ที่ใดในอนาคต” ภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัดเฉพาะของแต่ละบุคคล การจัดทำแผนให้แต่ละบุคคลไม่ใช่เรื่องง่ายแต่สามารถศึกษา

เพิ่มเติมได้ เพราะต้องการกลุ่มความรู้และทักษะพิเศษต่าง ๆ เช่น การลงทุนในหลักทรัพย์ หน่วยลงทุน ประกันชีวิต อสังหาริมทรัพย์ การจัดการมรดก และการวางแผนภาษี เป็นต้น

ความสำคัญของการวางแผนทางการเงิน

การวางแผนทางการเงินมีความสำคัญต่อคนทุกช่วงอายุ นักศึกษาจบใหม่อายุ 23 ปีจากมหาวิทยาลัย วางแผนการซื้อรถ เก็บออมเพื่อซื้อบ้านหลังแรก การคำนวณค่าใช้จ่ายสำหรับประกันชีวิต คนวัยทำงานอายุ 35 ปี อาจวางแผนการลงทุนในสินทรัพย์ประเภทต่าง ๆ และคนวัย 50 ปีก็วางแผนหลังเกษียณเพื่อให้มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต เป็นต้น

แผนทางการเงินมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับแต่ละบุคคลเนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

1. ทำให้เกิดความมั่นคงในชีวิต การวางแผนทางการเงินที่ครอบคลุมกิจกรรมทางการเงินทั้งหมดที่เกี่ยวข้องของแต่ละบุคคล เรียกว่า Comprehensive Financial Planning ซึ่งประกอบด้วยแผนการลงทุน แผนประกัน แผนทางภาษี และการวางแผนเพื่อวัยเกษียณ จะช่วยให้เกิดความมั่นคงทางการเงินและความมั่นคงในชีวิต มีทรัพย์สินเงินทองพอใช้ตามอัตราทางเศรษฐกิจสำหรับแต่ละช่วงวงจรชีวิต ตัวอย่างเช่น การวางแผนเพื่อวัยเกษียณที่ดีจะช่วยให้มีชีวิตในบั้นปลายภายหลังเกษียณจากการทำงานได้อย่างมีความสุข มีทรัพย์สินเงินทองเพียงพอตามอัตราสำหรับการใช้จ่ายในแต่ละเดือนและสำหรับการดูแลสุขภาพ ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการวางแผนการออมและการลงทุนที่ดีมีประสิทธิภาพมีการนำสินทรัพย์เงินทองดังกล่าวไปลงทุนทำให้ทรัพย์สินเงินทองที่มีอยู่อกเงยมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นมีการเจริญเติบโตเพิ่มสูงกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของเงินเฟ้อ พร้อมกันนี้จะต้องมีการวางแผนทางภาษีที่มีประสิทธิภาพเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายทางด้านภาษีและทำให้เงินได้สุทธิเพิ่มสูงขึ้น ในขณะเดียวกันก็ต้องมีการวางแผนการประกันที่ดีเพื่อรองรับกับเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดหวัง เช่น ประสบอุบัติเหตุ ต้องสูญเสียทรัพย์สินเงินทองเพื่อเป็นค่ารักษาพยาบาล หรืออาจเลวร้ายจนถึงขั้นกลายเป็นบุคคลพิการทุพพลภาพไม่สามารถประกอบวิชาชีพเพื่อหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้เป็นผลให้เกิดการสูญเสียของทรัพย์สินเงินทองที่มีอยู่โดยไม่จำเป็น

2. สามารถตอบสนองความต้องการและเป้าหมายเฉพาะของบุคคลได้ เป็นลักษณะของแผนทางการเงินที่เรียกว่า Special Needs Planning ซึ่งแผนทางการเงินในลักษณะนี้จะช่วยให้บุคคลสามารถบรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะที่แต่ละบุคคลต้องการได้ถ้ามีการวางแผนทาง

การเงินที่ดีและมีการปฏิบัติตามแผนทางการเงินดังกล่าวอย่างเคร่งครัด เช่น การวางแผนเพื่อจัดหาเงินสำหรับการเรียนในมหาวิทยาลัย การออมเพื่อซื้อบ้านหลังแรก หรือซื้อรถยนต์ เป็นต้น

สาเหตุที่บุคคลละเลยเรื่องการวางแผนทางการเงิน

1. สาเหตุทางด้านของสถานภาพและฐานะทางการเงิน ซึ่งครอบคลุมถึงทั้งในส่วนของผู้ที่มิมีฐานะทางการเงินในระดับปานกลางไปจนถึงผู้ที่มีฐานะทางการเงินมั่นคง โดยในส่วนของผู้ที่มิมีฐานะทางการเงินในระดับปานกลางซึ่งเป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่มักคิดว่า ตนไม่มีทรัพย์สินหรือรายได้ที่มากเพียงพอถึงระดับที่ต้องมีการวางแผนทางการเงิน และมองว่าการวางแผนทางการเงินเป็นสิ่งที่เสียเวลาและสิ้นเปลืองโดยใช้เหตุ ในทางตรงกันข้ามกลุ่มคนที่มีฐานะทางการเงินมั่นคงมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีสบายดี ไม่มีความเสี่ยงทางการเงินด้านการขาดแคลนทรัพย์สินเงินทองสำหรับการใช้จ่ายใช้สอยทั้งในชีวิตประจำวันและในอนาคตไม่เห็นมีความจำเป็นที่จะต้องวางแผนทางการเงิน ซึ่งความคิดของกลุ่มคนที่มีฐานะทางการเงินที่แตกต่างกันทั้ง 2 กลุ่มนี้เป็นความคิดที่ค่อนข้างผิดอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากแนวคิดของการวางแผนทางการเงินนั้นไม่ได้สร้างขึ้นมาเพื่อตอบสนองกับกลุ่มบุคคลเฉพาะกลุ่ม ทั้งในส่วนของกลุ่มบุคคลที่ร่ำรวยหรือกลุ่มบุคคลที่มีฐานะปานกลางทั่ว ๆ ไป แต่สร้างขึ้นมาเพื่อตอบสนองกับบุคคลทุกกลุ่ม เพื่อให้ทุกคนสามารถบรรลุถึงเป้าหมายทางการเงินตามที่ต้องการได้ โดยเป้าหมายทางการเงินดังกล่าวจะต้องเป็นจริงได้ สมเหตุสมผลตามอัตรา สภาพและกำลังที่บุคคลดังกล่าวสามารถที่จะทำได้

2. สาเหตุทางด้านของความเชื่อและทัศนคติที่ผิด การวางแผนทางการเงินจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับความไม่แน่นอนหรือความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคตอันเป็นเหตุการณ์ที่ไม่พึงปรารถนาของมนุษย์ทุกคนเช่น การตาย พิการ ทุพพลภาพ และแม้กระทั่ง การกลายเป็นบุคคลไร้ความสามารถ เป็นต้น ถึงแม้ว่าความไม่แน่นอนดังกล่าวเป็นความจริงของชีวิตที่มีโอกาสจะเกิดขึ้นกับใครคนใดคนหนึ่งก็ได้ในอนาคต แต่ผลจากความเชื่อและทัศนคติที่ผิด ทำให้บุคคลโดยส่วนใหญ่ไม่อยากจะรับรู้ หลีกเลียงและประวิงเวลาของการวางแผนเพื่อที่จะรองรับกับความไม่แน่นอนหรือความเสี่ยงดังกล่าวออกไปเรื่อย ๆ จนถึงละเลยไม่ใส่ใจที่จะวางแผนทางการเงินเพื่อรองรับความเสี่ยงดังกล่าวในที่สุด อย่างไรก็ตามสาเหตุของการละเลยเรื่องการวางแผนทางการเงินในข้อนี้ปัจจุบันได้ลดลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เป็นผลเนื่องจากการที่บุคคล โดยส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงขึ้น เชื่อในหลักเหตุและผลความเป็นจริงของชีวิตที่มีความไม่แน่นอนอยู่ตลอดเวลามากกว่าความเชื่อและทัศนคติที่ผิดตามที่ได้กล่าวไปแล้วในเบื้องต้น

ผลเสียอันเนื่องมาจากการละเลยเรื่องการวางแผนทางการเงิน

1. ทำให้ไม่สามารถบรรลุถึงเป้าหมายทางการเงินตามที่ต้องการได้ทำให้เป็นภาระของตนเองและผู้อื่น การมุ่งหวังที่จะทำการสิ่งใดเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่ง ถ้าปราศจากการวางแผนที่ดีแล้วการที่จะบรรลุตามเป้าหมายดังกล่าวอาจเป็นไปได้ หรือเป็นไปได้ยาก หรือเป็นไปได้โดยไม่มามีประสิทธิภาพ ทั้งนี้รวมถึงเป้าหมายทางการเงินด้วย

2. ก่อให้เกิดความสูญเสียทางการเงิน ทั้งนี้ความสูญเสียทางการเงินดังกล่าวจะรวมถึงความสูญเสียโอกาสในการหาเงินสำหรับใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวันของตนเองและของผู้ที่อยู่ในอุปการะเมื่อมีเหตุการณ์ที่ไม่พึงปรารถนาเกิดขึ้นในอนาคต เช่น การตกงานเป็นระยะเวลายาวนาน การเจ็บป่วยเป็นโรคร้ายแรง การประสบอุบัติเหตุกลายเป็นคนทุพพลภาพไม่สามารถประกอบวิชาชีพได้ หรืออาจร้ายแรงถึงขั้นเสียชีวิตก่อนวัยอันควร โดยที่ปราศจากมาตรการในการรองรับการเกิดเหตุการณ์ที่มีได้คาดฝันดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเนื่องไปถึงวิถีการดำเนินชีวิตของผู้ที่อยู่ในอุปการะทั้งในส่วนของบุตรและคู่สมรส รวมถึงบุพการี ได้แก่ บิดามารดา เป็นต้น หรืออาจทำให้ผู้ที่อยู่ในอุปการะต้องสูญเสียโอกาสบางอย่างที่ควรจะได้ในอนาคต เช่น โอกาสทางการศึกษาของบุตรซึ่งเป็นความเสียหายที่ค่อนข้างสูง

3. ประสบกับปัญหาความยากลำบากในการใช้ชีวิตในบั้นปลายภายหลังเกษียณ การขาดการวางแผนทางการเงินที่ดีเพื่อรองรับชีวิตภายหลังการทำงานอาจก่อให้เกิดปัญหาที่ค่อนข้างรุนแรงและไม่มีโอกาสที่จะแก้ไขได้อีก คือมีเงินไม่เพียงพอสำหรับการดำรงชีพตามอัตราที่ควรจะเป็นหรือไม่มีเงินเพียงพอสำหรับการรักษาตัวในกรณีที่เจ็บไข้ได้ป่วย ทำให้ไม่สามารถใช้ชีวิตในบั้นปลายได้อย่างมีความสุขหรือในกรณีที่เลวร้ายอาจจะประสบกับปัญหาทางการเงินก่อนที่จะถึงช่วงของการเกษียณอายุก็เป็นได้ ถ้าขาดการวางแผนทางการเงินที่ดีหรือไม่มียินในการใช้จ่ายเงิน การลงทุน หรือการบริหารเงินให้เป็นไปตามแผนทางการเงินทั้งหมดที่วางไว้

แผนทางการเงิน

การวางแผนทางการเงินในภาพรวมนั้น เกิดจากการบูรณาการแผนการเงินในหลายหลายด้านที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับบุคคลทุกคนมาเรียงร้อยเข้าด้วยกัน ทั้งในส่วนของการจัดทำทางการเงินและงบประมาณส่วนบุคคล การวางแผนการลงทุน การวางแผนการประกันภัย การวางแผนภาษีและการวางแผนเพื่อวัยเกษียณ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การจัดทำทางการเงิน งบประมาณส่วนบุคคลและการจัดการกระแสเงินสด

งบการเงินส่วนบุคคลในภาพกว้าง ๆ จะหมายถึงข้อมูลทางการเงินที่แสดงให้เห็นถึงสถานภาพหรือความมั่นคง ความเข้มแข็งทางการเงินของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยการจัดทำ

งบการเงินจะช่วยให้บุคคลดังกล่าวสามารถทราบถึงรายรับ รายจ่าย ทรัพย์สินและหนี้สินของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นปัจจัยที่ชี้ให้เห็นถึงสถานภาพทางการเงินที่แท้จริงของบุคคลนั้น ๆ ว่ามีปัญหาทางการเงินในด้านใดบ้าง เพื่อที่จะได้หามาตรการมาจัดการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ลุล่วงผ่านพ้นไปได้ด้วยดี ไม่ลุกลามเป็นปัญหาใหญ่โตจนอาจนำไปสู่การเป็นบุคคลล้มละลายในอนาคต

การจัดทำงบประมาณส่วนบุคคลนั้นเป็นการวางแผนสำหรับการมีรายได้เข้ามา การใช้จ่ายเงินออกไป และรวมไปถึงการลงทุน ในช่วงระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้สิ่งหนึ่งที่เป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับการจัดทำงบประมาณนี้ก็คือ จะช่วยให้เราสามารถทำการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงกับสิ่งที่คาดหวังไว้ในแผนงบประมาณนั้นในทุก ๆ สัปดาห์หรือรายปี การจัดทำงบประมาณส่วนบุคคลมีประโยชน์แก่ผู้รับคำปรึกษาอย่างมาก โดยเฉพาะหากผู้รับคำปรึกษามีความประสงค์ที่จะติดตามความก้าวหน้าในแต่ละช่วงเวลาบนเส้นทางสู่เป้าหมายที่ตนได้กำหนดไว้ มีจุดใดบ้างที่ต้องทำการควบคุมและเปลี่ยนแปลงวิธีการใช้จ่าย และมีจุดใดบ้างที่ต้องเร่งให้บรรลุเป้าหมายปดีย่อยภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนด หรือมีจุดใดบ้างที่ต้องตรวจตราในเรื่องของผลการดำเนินงานของการลงทุนนั้น ๆ การจัดทำงบประมาณส่วนบุคคลนั้นจึงมีข้อดีอยู่หลายประการ เช่น ทำให้เห็นถึงส่วนของการใช้จ่ายทรัพยากรหรือเงินอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดความคืบหน้าของการที่จะบรรลุตามเป้าหมายทางการเงินที่ตั้งไว้

การบริหารจัดการทางด้านกระแสเงินสดนั้นเป็นส่วนที่สำคัญของแผนทางการเงิน โดยทั่วไปรายได้ทั้งหมดโดนส่วนใหญ่จะลงเอยที่บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ หรือบัญชีเงินฝากกระแสรายวัน ในขณะที่เงินที่ใช้ชำระค่าใช้จ่ายและจับจ่ายใช้สอยต่าง ๆ นั้นก็มาจากเงินฝากในบัญชีดังกล่าว ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีการหรือมาตรการในการบริหารเงินสดอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อมิให้เกิดปัญหาการขาดสภาพคล่อง ในขณะเดียวกัน การมีเงินสดสำรองไว้ใช้เป็นจำนวนมาก ๆ นั้นถึงแม้จะไม่ต้องเผชิญกับปัญหาการขาดสภาพคล่อง แต่จะต้องไม่ถือว่าเงินที่เก็บหรือฝากอยู่ในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์หรือเงินฝากกระแสรายวันที่ไม่ได้ดอกเบี้ยให้นั้นมีต้นทุนส่วนหนึ่งที่คนโดยทั่วไปไม่ได้คำนึงถึงคือ ต้นทุนค่าเสียโอกาสที่จะได้รับดอกเบี้ยจากเงินจำนวนดังกล่าว ถ้านำเงินจำนวนนั้นไปลงทุน เป็นต้น

2. การวางแผนการลงทุน

กล่าวโดยย่อ ผู้คนโดยทั่วไปนั้นได้ทำการลงทุนก็เพื่อที่จะเสริมสร้างความมั่นคงให้กับตนเองในอนาคต ด้วยการประหยัดการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในวันนี้ ผู้คนเหล่านี้ได้หวังไว้ว่าจะมีความมั่นคงที่เพิ่มมากขึ้นเพียงพอกับความจำเป็นสำหรับการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของพวกเขาในอนาคต

การลงทุนนั้นถือว่าเป็นส่วนที่สำคัญของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล เนื่องจากเป็นการยากที่จะจินตนาการได้ว่าแต่ละบุคคลจะบรรลุเป้าหมายทางการเงินได้อย่างไร หากปราศจากการลงทุนที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นในการที่จะบรรลุเป้าหมายในชีวิตในยามเกษียณนั้น การวางแผนการลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพนั้นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

การลงทุนเป็นสิ่งสำคัญและอาจจะยิ่งทวีความสำคัญยิ่ง ๆ ขึ้นในยุคปัจจุบันซึ่งอาจเป็นเพราะเหตุผลนานัปการดังนี้

- ผู้คนมีอายุขัยที่ยืนยาวมากยิ่งขึ้นกว่าในอดีต จำนวนเงินที่ต้องมีเตรียมไว้สำหรับยามเกษียณก็ต้องสูงขึ้นเป็นเงาตามตัว
- รายได้จากการทำงานหรือประกอบอาชีพส่วนตัวนั้นไม่ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วดังที่คิดและในบางครั้งอาจจะเพิ่มน้อยกว่าอัตราการเพิ่มของเงินเฟ้อในแต่ละปี
- ตลาดแรงงานนั้นมีความมั่นคงที่น้อยลงเมื่อเทียบกับในอดีต ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากความผันผวนทางเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างรวดเร็วและรุนแรงซึ่งจะมีผลกระทบต่อภาคการผลิตและการจ้างงาน

3. การบริหารความเสี่ยงและการวางแผนการประกัน

ความเสี่ยงในที่นี้หมายถึง ความไม่แน่นอนที่อาจก่อให้เกิดเหตุการณ์ที่มีได้คาดฝันขึ้นในอนาคตที่มีผลกระทบทางลบต่อสุขภาพ ชีวิต และทรัพย์สิน ที่นำไปสู่การสูญเสียรายได้หรือความสามารถในการหารายได้ของบุคคล และทำให้มีรายจ่ายเพิ่มสูงขึ้น เช่น การเกิดอุบัติเหตุกระทั่งเกิดการบาดเจ็บหรือการสูญเสีย ซึ่งล้วนแล้วแต่มีผลกระทบที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของทุกคน และจำเป็นที่จะต้องมีการจัดการในการบริหารความเสี่ยงที่ดีพอมารองรับความเสี่ยงดังกล่าว เช่น การซื้อกรมธรรม์ประกันเพื่อปกป้องคุ้มครองชีวิตซึ่งนำไปสู่การสูญเสียรายได้ทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากการจากไปของหัวหน้าครอบครัว การซื้อกรมธรรม์คุ้มครองบ้าน ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ไฟไหม้ น้ำท่วม หรือความเสียหายอื่น ๆ กรมธรรม์รถยนต์ที่จะจ่ายค่า

รักษาพยาบาลและค่าซ่อมรถให้ในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุขึ้น และกรมธรรม์ประกันสุขภาพที่จะคุ้มครองค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลในยามเจ็บป่วย

ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ความเสี่ยงแบบสุ่ม และความเสี่ยงอย่างแท้จริง สำหรับความเสี่ยงแบบสุ่มนั้นเป็นความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดผลลัพธ์ได้ทั้งด้านบวกและด้านลบ เช่น การลงทุนซื้อทองคำเพื่อเก็งกำไรนั้น ผลลัพธ์ที่ได้อาจเป็นได้ทั้งกำไรและขาดทุน หรือทุนจากการเก็งกำไร ดังกล่าว ในขณะที่ความเสี่ยงอย่างแท้จริงนั้นจะมีแต่โอกาสของผลลัพธ์ที่ส่อเค้าของการสูญเสียเพียงด้านเดียว โดยจะไม่เห็นโอกาสของผลลัพธ์ทางด้านบวกอยู่เลย เช่น การใช้รถยนต์ในแต่ละวันมีโอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุชนกับรถยนต์คันอื่นได้รับความเสียหาย เป็นต้น ความเสี่ยงอย่างแท้จริงนั้นเป็นความเสี่ยงประเภทเดียวที่บริษัทประกันคำนึงถึง

4. การวางแผนเพื่อวัยเกษียณ

ในปัจจุบันคนไทยมีอายุเฉลี่ยที่ยืนยาวมากขึ้นโดยเปรียบเทียบกับในอดีตที่ผ่านมา ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์ ซึ่งการที่คนเรามีอายุยืนยาวมากขึ้นนี้ในอีกนัยหนึ่งก็คือจะมีช่วงอายุภายหลังจากการเกษียณที่ยาวขึ้นในขณะที่ระยะเวลาของการทำงานเพื่อหารายได้สำหรับใช้จ่ายในช่วงของการเกษียณอายุยังคงเท่าเดิม ดังนั้นเพื่อให้แต่ละบุคคลสามารถดำเนินชีวิตภายหลังจากการเกษียณอย่างมีความสุขหลังจากการตรากตรำทำงานมาเป็นระยะเวลายาวนาน จำเป็นที่จะต้องมียกเงินจำนวนที่มากพอเพื่อสำหรับใช้จ่ายในการดำรงชีพประจำวันและสำหรับดูแลรักษาสุขภาพ ดังนั้นการวางแผนเพื่อวัยเกษียณจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญเพื่อเป็นหลักประกันให้แก่บุคคลทั่วไปว่าสามารถที่จะเกษียณได้อย่างมีความสุขเมื่อถึงเวลาโดยการวางแผนเพื่อวัยเกษียณจะเป็นกระบวนการในการคำนวณหาจำนวนเงินที่แต่ละบุคคลจำเป็นต้องมีไว้ให้เพียงพอสำหรับการใช้จ่ายตามอัตราและฐานะทางเศรษฐกิจเพื่อการดำรงชีพ สันทนาการ และการดูแลรักษาสุขภาพที่รุดโรมไปตามวัย ภายหลังจากการเกษียณอายุจากการทำงานจนกระทั่งถึงสิ้นอายุขัย โดยมีได้เป็นภาระต่อภาครัฐ ลูกหลานหรือญาติที่พี่น้องเป็นต้น

5. การวางแผนภาษี

ภาษีนั่นเป็นเงินที่รัฐบาลเรียกจากผู้มีรายได้ทั่วไปในส่วนของบุคคลธรรมดา และนิติบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วย ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต และภาษีในรูปแบบอื่น ๆ

เงินภาษีที่ถูกจัดเก็บโดยรัฐบาลนั้นจะนำมาใช้เป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการบริหารประเทศ โครงการสาธารณูปโภคและบริการต่าง ๆ เช่น การสร้างถนนและทางด่วน สถานีตำรวจ สถานีดับเพลิง สวนสาธารณะ การป้องกันประเทศ และการศึกษา รวมไปถึงการให้บริการทางสังคมต่าง ๆ ในบางกรณีนั้น ภาษีจะถูกออกแบบมาเพื่อเป็นตัวกำหนดและควบคุมพฤติกรรมของผู้บริโภคหรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ของประเทศนั้น ๆ

การวางแผนภาษีคือ การวางแผนการชำระภาษีในจำนวนเงินที่น้อยที่สุด อย่างถูกต้องภายใต้กรอบของกฎหมาย ซึ่งจะทำให้มีรายรับสุทธิหลังหักภาษีมากขึ้นเพื่อสำหรับใช้ในการจับจ่ายใช้สอยและการลงทุน ซึ่งไม่เหมือนกับ การเลี่ยงภาษีที่ถือเป็นสิ่งผิดกฎหมาย ไม่ว่าจะในรูปแบบของการปิดบังรายได้ที่แท้จริงที่ต้องเสียภาษีนั่น การใช้ข้อมูลทางด้านภาษีที่เท็จ หรือการหักค่าลดหย่อนทางภาษีที่ไม่ถูกต้องตามกระบวนการ หรือการกระทำอื่นใดก็ตาม ลักษณะทำนองเดียวกันเพื่อที่จะเลี่ยงภาษีดังกล่าวสำหรับบทลงโทษที่รุนแรงที่สุดของการเลี่ยงภาษีนั่น ในบางกรณีอาจถึงขั้นจำคุกได้

รายได้และรายจ่ายส่วนบุคคล

ระดับรายได้และความมั่งคั่งเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าบุคคลจะอยู่อย่างไรและทำอะไร รายได้และความมั่งคั่งเป็นสิ่งแสดงถึงความประสบความสำเร็จช่วยให้เป็นคนกว้างขวางและเป็นที่ยอมรับของสังคม

1) แหล่งที่มาของรายได้ส่วนบุคคล

รายได้ส่วนบุคคลประมาณ 70 เปอร์เซ็นต์ของรายได้ส่วนบุคคลทั้งหมดจะได้รับมาจากค่าจ้างและเงินเดือน ซึ่งรายได้ของคนอายุน้อยทั้งหลายจะมาจากแหล่งนี้ทั้งหมด

2) ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล

คนต้องการรายได้เพื่อใช้ซื้อสิ่งต่าง ๆ คนส่วนมากมีความพอใจกับสิ่งที่เงินสามารถซื้อได้ เพราะฉะนั้นจึงต้องทำงานเพื่อให้ได้เงินมากและใช้จ่ายเงินนั้นไปตามความพอใจ การเพิ่มขึ้นของรายได้ทั้งหมดทำให้ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลเกี่ยวกับสินค้าและบริการเพิ่มขึ้นตามไปด้วย การเพิ่มขึ้น

ที่คล้ายคลึงกันของแบบการใช้จ่ายในแต่ละบ้านจะเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าที่เป็นอยู่เดิม เนื่องจากสินค้าในตลาดที่เพิ่มมากขึ้นและสามารถเลือกซื้อได้สะดวกขึ้น จึงเป็นเหตุให้เกิดการพัฒนาในการใช้จ่าย ครอบครัวซึ่งมีรายได้จะซื้อสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานก่อน ส่วนรายได้ที่เหลือก็ตัดสินใจว่าจะใช้จ่ายอย่างไร การใช้จ่ายโดยมีการตัดสินใจที่รอบคอบทำให้ชีวิตมีความหมายมากขึ้น

การจัดสรรทรัพยากรเงิน(เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์, 2543)

การจัดสรรทรัพยากร หมายถึง การที่เราสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้นให้เกิดอรรถประโยชน์สูงสุดหรือสามารถใช้เงินเพื่อสร้างความพึงพอใจสูงสุด โดยคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้

1. อรรถประโยชน์หน่วยสุดท้าย คือ ความพึงพอใจที่ได้จากการบริโภคในแต่ละหน่วยนั้น ควรจะมากกว่าราคาที่ต้องจ่ายไป โดยพยายามวัดอรรถประโยชน์หน่วยสุดท้ายก่อนว่าได้ประโยชน์คุ้มค่าหรือไม่

2. การเลือกซื้อสินค้าทดแทน คือ การเลือกซื้อของแต่ละอย่างท่ามกลางความจำกัดของทรัพยากรนั้น โดยเลือกสินค้าที่สามารถใช้ทดแทนกันได้ แม้ว่าจะไม่สามารถทดแทนกันได้อย่างสมบูรณ์ก็ตาม โดยต้องเปรียบเทียบทางเลือกต่าง ๆ ก่อนตัดสินใจเสมอ เพื่อให้สามารถใช้จ่ายที่มีอยู่อย่างจำกัดแต่ได้สิ่งที่ดีที่สุด และต้องพิจารณาเลือกประเภทและชนิดของสินค้าต่างๆ ที่จะนำมาใช้ให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงราคา คุณภาพและรายได้เป็นหลัก

3. อย่าใช้เงินเกินรายรับโดยไม่จำเป็น ในทางเศรษฐศาสตร์การใช้จ่ายเกินรายได้ คือ การดึงรายได้ในอนาคตมาใช้หรือการใช้จ่ายเงินล่วงหน้า โดยจะทำให้เงินในอนาคตน้อยลง ตามหลักเศรษฐศาสตร์นั้นการใช้จ่ายเกินรายได้ไม่ใช่เรื่องที่เลวร้าย แต่จะมีประโยชน์หากใช้เงินหรือสินค้าที่ได้มาล่วงหน้านั้น เพื่อก่อให้เกิดผลผลิตเพิ่มขึ้น ดังนั้นการใช้จ่ายเกินรายได้จะต้องตระหนักว่าจะใช้จ่ายเฉพาะสิ่งที่จำเป็นและสามารถรับผิชอบได้ในอนาคต ดังนั้นหากเราต้องการสิ่งใดนอกเหนือจากรายการที่เราลงประจำเดือนไว้ ควรพิจารณาอย่างรอบคอบว่าสิ่งนั้นต้องคุ้มค่าที่จะลงทุนซื้อและสร้างความพึงพอใจแก่สมาชิกในครอบครัว

4. การจัดสรรเงินเพื่ออนาคต จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดสรรการใช้จ่ายอย่างดี เพื่อไม่ให้ถูกระทบจากสถานการณ์ภายนอกที่ไม่คาดคิด เพื่อไม่ให้มีผลกระทบเมื่อขาดรายได้

ขั้นตอนการจัดการด้านการเงิน

ขั้นตอนการจัดการด้านการเงิน ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน เป็นการกำหนดการใช้จ่ายเงิน โดยให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสนองความต้องการได้มากที่สุด เพื่อให้การใช้จ่ายเงินคุ้มค่า

ขั้นตอนที่ 2 การประมาณการรายได้ที่ได้รับ ผู้มีรายได้สามารถจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ ผู้มีรายได้ประจำ เช่น ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และลูกจ้างบริษัทเอกชน เป็นต้น ซึ่งสามารถประมาณรายได้เป็นตัวเลขที่แน่นอน และประเภทที่สอง คือ ผู้มีรายได้ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับความสามารถของตนเอง เช่น พนักงานขาย ช่างเสริมสวย และพ่อค้า เป็นต้น ผู้มีรายได้ประเภทนี้มีวิธีการประมาณรายได้อยู่ 2 ลักษณะ คือ ประมาณการรายได้ต่ำสุด และรายได้สูงสุดที่ควรได้รับจากผลงานเป็นรายเดือนหรือรายปี ไม่ว่าจะเป็นผู้มีรายได้ลักษณะใด เมื่อประมาณการรายได้แล้ว นำรายได้ขั้นต่ำที่ควรจะได้รับมาวางแผนงบประมาณของครอบครัว และวางแผนสำหรับรายได้ส่วนเกินด้วย อย่างไรก็ตาม การประมาณรายได้ต้องนำเงินอื่นที่จะเป็นรายได้ในอนาคตมาคำนวณด้วย (เช่น ดอกเบี้ยเงินฝาก เงินปันผลการลงทุน ค่าเช่าทรัพย์สิน และรายได้อื่นๆ เป็นต้น)

ขั้นตอนที่ 3 การประมาณรายจ่าย คือ ประมาณรายจ่ายให้สอดคล้องกับรายได้ โดยศึกษาจากรายจ่ายในอดีตแล้วนำมาเปรียบเทียบกับรายได้ที่ได้รับ ประเภทของรายจ่าย ประกอบด้วย รายจ่ายที่แน่นอน (เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ค่าผ่อนบ้าน ค่าน้ำมันรถ เป็นต้น) และรายจ่ายจร คือ รายจ่ายที่ไม่คาดว่าจะเป็น (เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าซ่อมรถ ถูกโจรกรรม เป็นต้น)

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดงบประมาณ คือ การกำหนดงบประมาณที่แน่นอนของครอบครัว โดยแบ่งเป็น 3 หมวดใหญ่ๆ คือ

1) เงินกันจร เป็นเงินทุนยามฉุกเฉิน โดยทั่วไปจะกันเงินประมาณ 6-7 เท่าของเงินเดือนมาเป็นเงินทุนยามฉุกเฉิน ดังนั้น เงินจำนวนนี้จะต้องนำไปลงทุนในทางที่มีความปลอดภัยที่สุดและอย่างปลอดภัยที่สุด

2) เงินออมสำหรับอนาคต อัตราการออมมาตรฐานโดยเฉลี่ยของบุคคลประมาณร้อยละ 5-8 ของรายได้สุทธิ แต่อัตราการออมขึ้นอยู่กับความจำเป็นส่วนบุคคลด้วย เช่น ถ้าต้องการซื้อบ้าน อัตราส่วนการออมก็ต้องอยู่ในระดับสูงกว่าอัตรามาตรฐาน

3)หนี้สินและค่าใช้จ่ายประจำเดือน บุคคลไม่ควรก่อหนี้ซึ่งจะต้องชำระคืนมากกว่า 1 ใน 3 ของรายได้แต่ละเดือน (หรือประมาณร้อยละ 35 ของรายได้)

ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดงบดุลรายได้-รายจ่าย ซึ่งเป็นดัชนีพื้นฐานทางการเงินของครอบครัว ถ้างบดุลของครอบครัวมีรายจ่ายมากกว่ารายรับ แสดงว่าครอบครัวเริ่มมีปัญหาการเงิน แต่ถ้าครอบครัวมีรายรับมากกว่ารายจ่ายแสดงว่าฐานะทางครอบครัวดีขึ้น เมื่อครอบครัวมีปัญหาการเงินสมาชิกควรเริ่มพิจารณาว่า อะไรคือตัวแปรสำคัญที่ทำให้รายจ่ายของครอบครัวเกินรายได้และหาทางลดรายจ่ายดังกล่าว แต่หากได้พยายามลดรายจ่ายแล้วแต่ครอบครัวยังขาดดุลอยู่ก็จำเป็นต้องหารายได้เพิ่มขึ้น

เป้าหมายทางการเงิน(<http://www.sec.or.th/mktedu/health/>)

เป้าหมายทางการเงินของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันไป แต่เป้าหมายที่สำคัญได้แก่

1) เพื่อป้องกันความเสี่ยงทางการเงิน เป็นเป้าหมายสำหรับป้องกันช่วงเวลาวิกฤติที่อาจเกิดขึ้นจากภายในและภายนอกครัวเรือน ได้แก่ ความเจ็บป่วย ความตาย และการมีคดีความ

2) เพื่ออนาคตของคนในอุปการะ ได้แก่ ค่าเล่าเรียนบุตร อุปกรณ์การศึกษา

3) เพื่อสิ่งของจำเป็น ได้แก่ บัณฑิตยี่สิบ รวมถึงการซื้อบ้าน รถยนต์

4) เพื่อชีวิตใช้จ่ายในวัยหลังเกษียณอายุ

ในเบื้องต้นนี้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการเงินได้แบ่งเป้าหมายทางการเงินพื้นฐานเกี่ยวกับการใช้จ่ายไว้ 3 ประเภท คือ

1. เป้าหมายที่เป็นรายจ่ายประจำ คือ ต้องจ่ายเป็นรายเดือน หรือเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่าเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย ของใช้ในครัวเรือน

2. เป้าหมายที่บรรลุด้วยวิธีการบริหารเงินในระยะสั้น เช่น วางแผนอีก 2-3 ปี จะซื้อชุดโฮมเธียเตอร์ หรือซื้อรถยนต์คันที่ 2

3. เป้าหมายที่บรรลุด้วยวิธีการบริหารเงินในระยะยาว เช่น เงินออมเพื่อชีวิต หลังเกษียณอายุ หรือเงินเพื่อการศึกษาของบุตร เป็นต้น

เป้าหมายทางการเงินที่ดีนั้นนอกจากจะต้องมีความชัดเจนแล้วยังจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้ (ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน, 2553)

1. อะไร (what) เป้าหมายทางการเงินดังกล่าวคืออะไร ซึ่งจะต้องเป็นรูปธรรมที่สามารถระบุได้เพื่อให้เกิดความชัดเจนทั้งต่อผู้ให้คำปรึกษาและผู้ขอรับคำปรึกษา เช่น ต้องการมีรถยนต์ ต้องการมีบ้าน ต้องการมีเงินทุนการศึกษาสำหรับบุตร หรือต้องการเดินทางท่องเที่ยวรอบโลก

2. เท่าใด (how much) เมื่อทราบว่าเป็นเป้าหมายทางการเงินที่ต้องการคืออะไร จำเป็นที่จะต้องมีการข้อมูลเพิ่มเติมว่าในการที่จะบรรลุเป้าหมายหรือให้ได้ในสิ่งที่ต้องการดังกล่าว จำเป็นที่จะต้องมีการลงทุนหรือต้องใช้เงินจำนวนเท่าใด เพื่อที่จะได้ชัดเจนของเป้าหมายทางการเงินให้แคบลงไปในรายละเอียดมากขึ้น เช่น ต้องการมีรถยนต์ที่มีราคาเท่าใด ต้องการบ้านราคาเท่าใด ต้องการทุนการศึกษาสำหรับบุตรจำนวนเท่าใด หรือการเดินทางท่องเที่ยวรอบโลกจำเป็นจะต้องใช้เงินจำนวนเท่าใด

3. เมื่อใด (when) เป้าหมายทางการเงินใด ๆ ก็ตามถ้าขาดซึ่งกรอบของเวลามาเป็นตัวกำหนดเป้าหมายทางการเงิน ดังกล่าวก็จะเป็นเป้าหมายที่เลื่อนลอยไม่มีจุดจบสามารถเลื่อนออกไปได้ตลอดเวลา ดังนั้นในทุก ๆ เป้าหมายทางการเงินจะต้องมีองค์ประกอบของเวลามาเป็นตัวกำหนดว่าต้องการให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการเมื่อไหร่ เช่น ต้องการมีรถยนต์ราคาเท่าไร ภายในระยะเวลากี่เดือน กี่ปี ต้องการมีบ้านราคาเท่าไรในระยะเวลาที่กี่ปี ต้องการทุนการศึกษาสำหรับบุตรจำนวนเท่าไร เมื่อไหร่ หรือการเดินทางท่องเที่ยวรอบโลกจำเป็นจะต้องใช้เงินจำนวนเท่าไรและต้องการเดินทางเมื่อไหร่

เป้าหมายทางการเงินที่ดี นอกจากจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการตามที่กล่าวมาแล้ว ยังจะต้องมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. เป้าหมายทางการเงินจะต้องสมเหตุสมผลและอยู่ในวิสัยที่เป็นไปได้ภายใต้เงื่อนไขหรือสถานะภาพทางการเงินของแต่ละบุคคล

2. ต้องเป็นเป้าหมายทางการเงินที่เหมาะสม ที่ผู้รับคำปรึกษาสามารถทำได้โดยไม่ต้องรับแรงบีบคั้นจนเกินพอดี และไม่ต้องฝืนใจทำเพื่อให้ไปถึงเป้าหมายนั้น

ประโยชน์ของการบริหารด้านการเงิน(สุขใจ น้ำผุด, 2543)

การบริหารด้านการเงินที่มีประสิทธิภาพจะทำให้บุคคลมีแนวทางในการวางแผนการเงินของตนเองและครอบครัวได้อย่างถูกต้อง ทั้งการจัดหา การใช้จ่าย การเก็บออมไว้ตลอดจนการลงทุน การรู้จักวางแผนและป้องกันสำหรับชีวิตและทรัพย์สินของตน อันจะนำมาซึ่งความมั่นคง และความผาสุกสำหรับบุคคลและครอบครัว นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้บุคคลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้จ่ายเงินอย่างถูกต้องในทุกแห่งทุกมุมของชีวิต และได้มีโอกาสใช้เงินที่ตนอุตสาหะทำมาหาได้มาตลอดชีวิตให้เกิดผลจนคุ้มค่าอย่างแท้จริง

เครื่องมือในการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคลที่สำคัญ คือ งบประมาณ งบประมาณเป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการบริหารด้านการเงินของครอบครัว โดยงบประมาณเป็นแผนการที่ใช้จัดสรรจำนวนเงินที่หามาได้อย่างจำกัดจำนวนหนึ่งในระยะเวลาช่วงหนึ่ง ๆ เพื่อให้เงินจำนวนนั้นได้ถูกใช้ในเรื่องของสินค้าและบริการที่ต้องการโดยสมาชิกของครอบครัว

สาเหตุของปัญหาด้านการเงิน(<http://www.sec.or.th/mktedu/health/>)

4. นิสัยผัดวันประกันพรุ่ง มีคนจำนวนมากมักจะละเลยกับการวางแผนชีวิตทั้งทางด้านการงาน และการเงิน จนเวลาล่วงเลยไปซึ่งบางครั้งก็สายเกินจนก่อให้เกิดปัญหาขึ้นได้
5. นิสัยใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เป็นการใช้จ่ายเงินตามใจ โดยไม่มีการวางแผนให้รอบคอบ
6. นิสัยขาดความระมัดระวังทางการเงิน กล่าวคือ ไม่มีระบบป้องกันความเสี่ยง หรือมีเงินรองรับเผื่อภาวะฉุกเฉิน
7. นิสัยขาดการวางแผน และความไม่รู้ไม่เข้าใจในเรื่องการบริหารการเงิน ในสังคมไทยยังไม่ได้มีการปลูกฝังแนวคิดในเรื่องดังกล่าว ทำให้พื้นฐานความเข้าใจในหน้าที่และคุณสมบัติของเงินไม่เป็นที่รู้จัก เป็นสาเหตุที่ทำให้ยากในการต่อยอดความรู้และความเข้าใจในเรื่องการบริหารการเงินที่ซับซ้อนขึ้นทุก ๆ วัน

2. ทฤษฎีความต้องการเป็นลำดับขั้นของ Maslow

ในปี ค.ศ. 1943 Abraham Maslow (ศาสตราจารย์ด้านจิตวิทยาจากมหาวิทยาลัย Brandies หนึ่งในนักวิจัยคนแรก ๆ ของการศึกษาเรื่องการจูงใจ) ผู้ซึ่งค้นพบทฤษฎีความต้องการเป็นลำดับขั้นของมนุษย์ ซึ่งโดย Maslow ได้กล่าวไว้ว่ามนุษย์ถูกจูงใจโดยความต้องการ 5 ลำดับขั้นด้วยกันคือ(กิ่งกาญจนา วรรณิทัศน์ และคณะ, 2552)

1. ความต้องการด้านร่างกาย
2. ความต้องการความปลอดภัย
3. ความต้องการมีส่วนร่วม
4. ความต้องการการยกย่องนับถือ
5. ความต้องการความสมหวังในชีวิต

ลักษณะที่สำคัญของทฤษฎีความต้องการเป็นลำดับขั้นของ Maslow

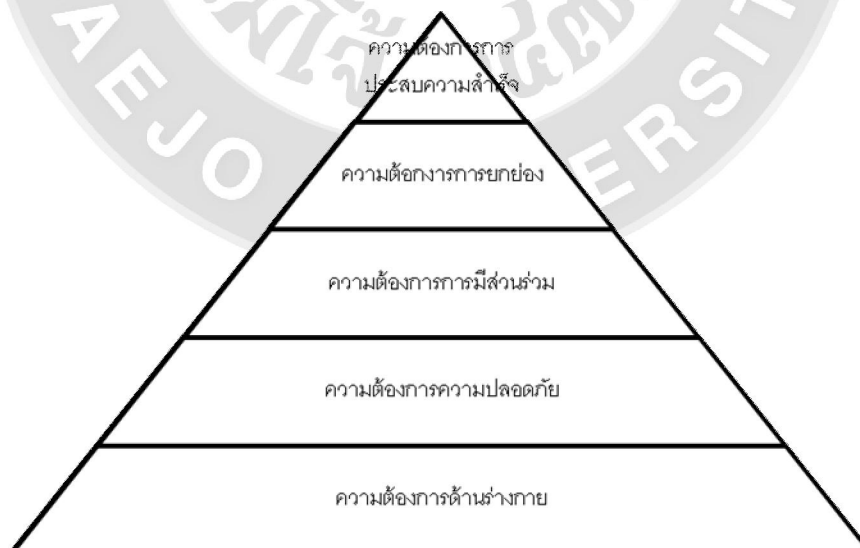
1. มนุษย์มีความต้องการแบ่งเป็น 5 ประเภท
2. ความต้องการของมนุษย์ทั้ง 5 ประเภท เกิดนับเป็นลำดับขั้น เริ่มจากความต้องการด้านร่างกายซึ่งเป็นความต้องการด้านพื้นฐานไปจากลำดับขั้นสูงสุดคือ ความต้องการความสมหวังในชีวิต
3. ความต้องการของมนุษย์ไม่มีจุดสิ้นสุด เมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองจนพึงพอใจบางส่วนแล้วมนุษย์จะแสวงหาความต้องการในขั้นต่อไป

ยกตัวอย่างเช่น หลังจากที่มนุษย์ได้รับความปลอดภัยและความมั่นคงในชีวิตแล้ว (เมื่อเปรียบเทียบกับทฤษฎีของ Maslow คือความต้องการในลำดับที่ 2) มนุษย์จะแสวงหาความต้องการขั้นต่อไป คือ ขั้นที่ 3 (ความต้องการการมีส่วนร่วม)

ประเภทของความต้องการของมนุษย์ตามทฤษฎีของ Maslow

1. ความต้องการด้านร่างกาย คือ ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ประกอบด้วย ความต้องการอาหาร ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม โดยในองค์การความต้องการด้านร่างกายสามารถตอบสนองโดยมีอากาศเพียงพอและค่าตอบแทนในระดับที่รับได้

2. ความต้องการด้านความปลอดภัย หมายถึง ความปลอดภัยด้านร่างกาย และจิตใจ กล่าวคือ ธรรมชาติของมนุษย์โดยทั่วไปมักจะหลีกเลี่ยงความเครียด หรืออันตรายทางร่างกาย เช่น การไม่มีอันตรายอันเป็นผลจากสภาพการทำงาน การตกงาน การขาดสิทธิประโยชน์และทางสุขภาพ เป็นต้น
3. ความต้องการการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม หลังจากที่มนุษย์ได้รับความพึงพอใจในความต้องการขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 แล้ว ความต้องการต่อไปที่มนุษย์ต้องการคือ ความรักหรือมิตรภาพในองค์กร ความต้องการการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมสามารถตอบสนองได้โดยการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน หรือการเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรหรือทีมงาน
4. ความต้องการการยกย่องนับถือ เป็นขั้นต่อไปที่มนุษย์ต้องการคือ ความต้องการการยอมรับ ความมีชื่อเสียง และความเชื่อมั่นในตนเอง โดยในองค์กรความต้องการการยกย่องนับถือตอบสนองได้โดย การมีสถานภาพที่สูงขึ้นโดยการให้รางวัลหรือมีความรับผิดชอบสูงขึ้น
5. ความต้องการสมหวังในชีวิต จัดเป็นความต้องการขั้นสูงสุด ซึ่งสามารถพัฒนาได้โดยที่องค์กรพยายามพัฒนาทักษะและความคิดสร้างสรรค์ของพนักงาน

รูปที่ 2.1 ทฤษฎีความต้องการเป็นลำดับขั้นของ Maslow

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน

ตารางที่ 2.1 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน จำแนกตามภาค และจังหวัด พ.ศ. 2537 - 2552

ภาค และ จังหวัด	2537	2539	2541	2543	2545	2547	2549	2550	2552
ทั่วประเทศ	8,262	10,779	12,492	12,150	13,736	14,963	17,787	18,660	20,904
ภาคเหนือ	6,260	8,331	9,779	8,652	9,530	10,885	13,146	13,568	15,727
เชียงใหม่	7,755	9,806	10,349	9,243	9,582	12,586	14,904	14,386	16,141
ลำพูน	7,104	8,735	8,722	10,231	11,328	11,843	14,361	14,104	20,048
ลำปาง	7,482	8,208	14,177	9,735	9,759	10,576	15,585	13,531	14,020
อุตรดิตถ์	6,338	8,181	10,044	7,270	8,581	10,940	14,220	15,001	15,865
แพร่	6,358	8,261	8,522	9,366	10,048	11,333	12,591	14,045	13,034
น่าน	4,782	6,913	7,387	7,334	8,130	10,751	10,590	11,407	14,624
พะเยา	3,838	6,129	7,491	5,928	9,520	9,643	10,352	11,348	13,189
เชียงราย	6,248	7,955	8,924	7,930	8,369	8,920	10,495	13,736	13,278
แม่ฮ่องสอน	4,088	6,187	5,934	6,317	6,696	8,676	6,544	7,245	7,936
นครสวรรค์	7,087	8,551	9,500	7,602	9,660	10,200	14,953	15,141	17,127
อุทัยธานี	4,972	8,203	7,887	9,598	6,519	9,817	13,258	12,036	17,425
กำแพงเพชร	5,191	8,142	9,769	12,354	12,583	12,776	15,337	15,559	18,115
ตาก	6,298	7,604	9,423	9,674	7,763	9,549	10,963	10,791	12,453
สุโขทัย	5,044	8,321	10,475	7,156	8,299	11,427	13,843	12,720	15,411
พิษณุโลก	5,451	7,586	12,068	8,965	10,637	12,751	14,117	13,364	15,779
พิจิตร	7,350	10,324	11,185	8,318	10,887	10,951	13,488	15,603	21,821
เพชรบูรณ์	5,175	8,204	8,051	8,435	9,548	9,572	11,323	12,914	17,096

ที่มา: การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน

ตารางที่ 2.2 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน จำแนกตามภาค และจังหวัด พ.ศ. 2537 - 2552

ภาค และ จังหวัด	2537	2539	2541	2543	2545	2547	2549	2550	2551	2552
ทั่วประเทศ	7,567	9,190	10,389	9,848	10,889	12,297	14,311	14,500	15,942	16,205
ภาคเหนือ	5,956	7,043	8,209	7,318	7,747	9,361	11,185	10,990	11,746	12,051
เชียงใหม่	7,284	9,040	8,600	7,477	8,465	11,121	12,606	12,480	13,988	14,234
ลำพูน	6,049	7,148	8,037	8,480	9,128	10,247	12,791	12,789	14,370	16,476
ลำปาง	6,001	6,708	9,884	7,712	6,925	8,660	12,767	11,360	11,879	10,744
อุตรดิตถ์	5,517	6,546	7,841	6,729	6,707	8,754	12,974	11,217	9,994	10,275
แพร่	6,231	5,418	6,532	7,960	8,005	9,480	10,454	11,491	10,321	10,695
น่าน	5,434	6,663	6,450	6,699	7,009	10,479	11,626	11,578	10,841	12,290
พะเยา	4,340	5,910	6,603	6,136	7,387	7,905	9,815	10,495	9,547	10,399
เชียงราย	6,427	7,302	7,486	6,487	7,678	8,428	10,484	10,702	10,157	10,337
แม่ฮ่องสอน	3,409	5,045	5,249	5,225	5,884	7,684	6,147	5,333	5,917	5,283
นครสวรรค์	7,210	8,991	10,402	7,723	7,854	8,307	10,045	10,699	11,791	11,683
อุทัยธานี	5,578	6,551	7,000	7,247	5,732	8,125	10,260	9,726	10,728	12,000
กำแพงเพชร	4,551	7,258	9,116	10,366	10,437	11,554	13,196	12,461	14,401	13,423
ตาก	5,792	6,920	7,816	7,805	6,422	8,799	9,568	8,874	9,729	9,615
สุโขทัย	4,962	5,489	6,598	5,892	6,330	8,347	9,933	8,695	9,951	11,501
พิษณุโลก	5,172	5,523	9,889	7,224	8,827	11,208	11,416	11,276	11,805	12,163
พิจิตร	6,435	7,918	8,825	8,179	9,024	9,454	10,840	10,160	13,671	14,798
เพชรบูรณ์	5,031	5,225	6,977	5,980	6,185	7,829	10,392	10,946	12,499	12,862

ที่มา: การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

จำนวนหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน

ตารางที่ 2.3 จำนวนหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม ทหาราชอาณาจักร
พ.ศ. 2539 - 2550

วัตถุประสงค์ของการ กู้ยืม	2539	2541	2542	2543	2544	2545	2547	2549	2550
จำนวนหนี้สินเฉลี่ยต่อ ครัวเรือน	52,001	69,674	71,713	68,405	68,279	82,485	104,571	116,585	116,681
ใช้ซื้อ/เช่าซื้อบ้านและ/ หรือที่ดิน	-	-	-	-	-	-	38,140	39,298	36,508
ใช้ในการศึกษา	-	-	-	-	-	-	-	3,982	3,130
ใช้จ่ายอุปโภคบริโภค อื่นๆ ในครัวเรือน	-	-	-	41,242	42,377	52,403	30,607	32,156	38,909
ใช้ในการทำธุรกิจ	-	-	-	15,191	13,760	16,597	15,888	21,368	16,766
ใช้ในการทำการเกษตร	-	-	-	11,637	11,540	12,071	16,952	16,507	17,711
อื่นๆ	-	-	-	335	603	1,413	2,984	3,274	3,657

ที่มา: การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวง
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กาญจนา พูลแก้ว (2544) ศึกษาพฤติกรรมการก่อหนี้และความสามารถในการชำระหนี้ที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคล พฤติกรรมการก่อหนี้สิน และความสามารถในการชำระหนี้สินที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่ โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น จำนวน 352 คน ผลการศึกษา พบว่า การกู้ยืมส่วนใหญ่นำไปใช้จ่ายในครัวเรือน ซึ่งสาเหตุของการก่อหนี้มาจากค่าใช้จ่ายในครัวเรือนที่สูงขึ้น โดยกู้ยืมจากสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจมากที่สุด โดยจำนวนหนี้สินของครัวเรือนอยู่ระหว่าง 100,001 – 500,000 บาท โดยชำระคืนได้ไม่เกิน 100,000 บาท ซึ่งเงินที่นำมาชำระหนี้ คือ เงินเดือน นอกจากนี้ยังพบว่า สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ลักษณะการกู้เงิน จำนวนหนี้สิน ระยะเวลาชำระหนี้เกินกำหนด การผ่อนชำระหนี้ได้ตามกำหนด จำนวนเงินที่สามารถผ่อนชำระได้ตามข้อตกลง และปัญหาหนี้ค้างชำระติดต่อกันมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่ สำหรับการแก้ไขปัญหาหนี้สินที่สำคัญ คือ การส่งเสริมให้มีการประกอบอาชีพเสริม อบรมให้รู้จักการใช้จ่ายอย่างประหยัดและไม่ฟุ่มเฟือย

จันทกานต์ มณีสุด (2542) ศึกษาบทบาทของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจนครบาล จำกัด กับการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของสมาชิก ผลการวิจัยพบว่า ภูมิหลังทางสังคมเศรษฐกิจ และสถานภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิก ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่เป็นข้าราชการตำรวจชั้นผู้น้อย มีรายได้ต่ำ ไม่ได้ประกอบอาชีพอื่น และคู่สมรสไม่ได้ประกอบอาชีพ สถานภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิกประสบปัญหาทางการเงินเป็นอย่างมาก สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจนครบาล จำกัด มีส่วนในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจให้แก่สมาชิกได้อย่างมาก ส่วนแบบแผนการใช้จ่ายสินเชื่อและสิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากสหกรณ์ พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ใช้บริการเงินกู้ในแต่ละเดือนเป็นจำนวนมาก แล้วไม่มีแบบแผนการใช้จ่ายสินเชื่อ โดยใช้เงินกู้ไปในการบริโภคมากกว่าประกอบอาชีพเสริม และจะกู้ใหม่เมื่อมีสิทธิอื่นกู้ได้ ทำให้สมาชิกไม่สามารถหมดภาระหนี้สินได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ดังนั้นสมาชิกจะต้องมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินที่ถูกต้อง และกู้ยืมเงินเมื่อมีความจำเป็นหรือเพื่อประกอบอาชีพเสริม ขอบรับสวัสดิการที่สหกรณ์มีให้แก่สมาชิก จะได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ปราศจากหนี้สิน และสามารถมีเงินเหลือออมไว้ใช้ในยามจำเป็น

4. กรอบแนวความคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสร้างความเข้มแข็งทางการเงินส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มอาชีพชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยแบบสำรวจเชิงวิเคราะห์ (Analytical Survey Method) โดยเลือกตัวอย่างจากประชากร แล้วนำผลการวิจัยของกลุ่มตัวอย่างไปใช้อธิบายกลุ่มประชากร

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกกลุ่มอาชีพชุมชนในตำบลหนองแห้ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ อันได้แก่

กลุ่มทอผ้าบ้านดงเจริญชัยมีจำนวนสมาชิกในกลุ่มจำนวน 35 คน

กลุ่มประดิษฐ์เศษผ้ามีจำนวนสมาชิกในกลุ่มจำนวน 22 คน

กลุ่มสมุนไพรชุมชนบ้านบวกละมามีจำนวนสมาชิกในกลุ่มจำนวน 15 คน

กลุ่มขนมพุดสมุนไพร มีจำนวนสมาชิกในกลุ่มจำนวน 12 คน

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาจากประชากรทั้งหมดรวมทั้งสิ้น 84

ราย

ข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย แบ่งตามแหล่งที่มาของข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ได้แก่

- 1) ข้อมูลทั่วไปและลักษณะส่วนบุคคล
- 2) สภาพทางเศรษฐกิจ

- 3) ค่านิยมทางสังคม ค่านิยมการบริโภค และค่านิยมในการเสี่ยงโชค
- 4) ลักษณะการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคล
- 5) ภาระหนี้สินและการกู้ยืม
- 6) ปัญหาอันเกิดจากการบริหารด้านการเงินที่ไม่ดี
- 7) ความพอใจในคุณภาพชีวิตและความมั่นคง

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนของคนไทย

แหล่งที่มาของข้อมูล

1. แหล่งปฐมภูมิ ได้แก่ สมาชิกกลุ่มอาชีพในจังหวัดเชียงใหม่ที่ถูกเลือกศึกษา
2. แหล่งทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลที่รวบรวมจากเอกสารของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีทั้งคำถามแบบปลายเปิด (open-ended questionnaire) และคำถามปลายปิด (close-ended questionnaire) โดยที่

คำถามปลายปิด ใช้กับคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และคำถามเกี่ยวกับการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคล

คำถามปลายเปิด ใช้กับคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเรื่องแนวทางการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคลที่มีประสิทธิภาพ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบแบบสอบถาม แล้วส่งกลับมายังผู้วิจัย ตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ประสานงานไปยังหัวหน้ากลุ่มอาชีพกลุ่มต่าง ๆ ที่ได้เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา และให้หัวหน้ากลุ่มแจกแบบสอบถามให้สมาชิกกลุ่มอาชีพนั้น ๆ ตอบแบบสอบถาม
2. เมื่อได้รับแบบสอบถามครบตามจำนวน จึงตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา และถ้าหากตัวอย่างตอบคำถามไม่ครบถ้วนจะส่งแบบสอบถามนั้นกลับไปให้ผู้ตอบแบบสอบถามคนเดิมกรอกคำถามให้ครบถ้วนอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำมาส่งให้ผู้วิจัยจนครบจำนวน

การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้ข้อมูลที่น่าเสนอมีความถูกต้องตรงตามความเป็นจริง และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ ซึ่งประกอบด้วย การประมวลผลข้อมูล การเลือกใช้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ โดยในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

การประมวลผล

การวิจัยครั้งนี้ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ทางสถิติ ซึ่งมีขั้นตอนการประมวลผลดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม
2. บันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์
3. ประมวลผลข้อมูล
4. วิเคราะห์ข้อมูล
5. เสนอผลและอภิปรายผล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งตามลักษณะของข้อมูลที่ต้องการนำเสนอ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) และค่าเฉลี่ย (mean)

2. สภาพทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) และค่าเฉลี่ย (mean)

3. ค่านิยมของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นข้อมูลที่วัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยกำหนดเกณฑ์ในการคำนวณน้ำหนักค่าเฉลี่ยของช่วงความสำคัญ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.67 – 5.00	สำคัญมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.34 – 3.66	สำคัญปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 2.33	สำคัญน้อย

4. ความพอใจในคุณภาพชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นข้อมูลที่วัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยกำหนดเกณฑ์ในการคำนวณน้ำหนักค่าเฉลี่ยของช่วงความพอใจ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.67 – 5.00	พอใจมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.34 – 3.66	พอใจปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 2.33	พอใจน้อย

ในการนำระดับความพอใจในคุณภาพชีวิตไปใช้ในการวัดประสิทธิภาพการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคลของการวิจัยครั้งนี้ กำหนดให้ผู้ที่มีความพอใจในคุณภาพชีวิต คือ ผู้ที่มีคะแนนทุกข้อเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป

5. ลักษณะการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) และค่าเฉลี่ย (mean)

6. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ไค-สแควร์ (chi-square) การแจกแจงความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)

7. ปัญหาและแนวทางในการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคลให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นข้อมูลทีวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยกำหนดเกณฑ์ในการคำนวณน้ำหนักค่าเฉลี่ยของช่วงความสำคัญ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.67 – 5.00	สำคัญมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.34 – 3.66	สำคัญปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 2.33	สำคัญน้อย

ตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์

ตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ มีดังนี้

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคล แบ่งเป็น 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ค่านิยม และปัจจัยอื่นๆ โดยแต่ละปัจจัยประกอบด้วยตัวแปรดังนี้

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้

1.2 ปัจจัยด้านค่านิยม ได้แก่ ค่านิยมทางสังคม ค่านิยมการบริโภค และค่านิยมในการเสี่ยงโชค

1.3 ปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ การวางแผน การลงทุน ภาระหนี้สิน และการออม

2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพในการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคล (มีประสิทธิภาพ และไม่มีประสิทธิภาพ)

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การนำเสนอผลการศึกษาเรื่อง การสร้างความเข้มแข็งทางการเงินส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มอาชีพชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ได้แบ่งการนำเสนอผลการศึกษาออกเป็น 4 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 การจัดการด้านการเงินส่วนบุคคล

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการด้านการเงินส่วนบุคคล

บุคคล

ส่วนที่ 4 แนวทางในการจัดการด้านการเงินส่วนบุคคลที่มีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

การศึกษาข้อมูลทั่วไป เพื่อให้ทราบคุณลักษณะเฉพาะของประชากร ซึ่งข้อมูลที่น่าสนใจ ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล สภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ค่านิยม และคุณภาพชีวิต

ข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลส่วนบุคคลของประชากรที่ศึกษาซึ่งได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ในความอุปการะ และอาชีพ

1. เพศ

ประชากรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้เป็นเพศหญิงทั้งหมดจำนวน 84 ราย คิดเป็นร้อยละ 100

2. อายุ

ประชากรมีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี มากที่สุด คือ ร้อยละ 46.43 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 41 – 50 ปี ร้อยละ 39.29 ในขณะที่ผู้ที่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มีร้อยละ 7.14 ผู้ที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 5.95 และ ผู้มีอายุน้อยกว่า 31 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.19

3. สถานภาพสมรส

ประชากรที่สมรสและอยู่กับคู่สมรสมีมากที่สุด คือ ร้อยละ 48.8 ส่วนผู้ที่มีสถานภาพม่าย/หย่า/แยกกันอยู่ มีร้อยละ 32.1 ส่วนผู้ที่สมรสแต่แยกกันอยู่มีร้อยละ 14.3 ในขณะที่ผู้ที่มีสถานภาพโสดมีร้อยละ 4.8

4. ระดับการศึกษา

ประชากรร้อยละ 70.2 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาคือ สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 23.8 ในขณะที่ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีร้อยละ 6

5. จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ในความอุปการะ

ประชากรที่ไม่มีผู้ที่อยู่ในความอุปการะคิดเป็นร้อยละ 25 ส่วนประชากรที่มีผู้ที่อยู่ในความอุปการะคิดเป็นร้อยละ 75 โดยแบ่งเป็น ผู้ที่มีสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ในความอุปการะจำนวน 2 คน มีร้อยละ 26.2 ผู้ที่มีสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ในความอุปการะจำนวน 3 คน มีร้อยละ 22.6 ผู้ที่มีสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ในความอุปการะจำนวน 1 คน มีร้อยละ 19 ผู้ที่มีสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ในความอุปการะจำนวน 4 คน มีร้อยละ 4.8 และผู้ที่มีสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ในความอุปการะจำนวน 5 คน มีร้อยละ 2.4

6. อาชีพ

ประชากรมีอาชีพรับจ้าง มีร้อยละ 76.2 ในขณะที่ผู้ที่ทำไร ทำนามีเพียงร้อยละ 11.9 ประดิษฐ์ผ้ามีร้อยละ 9.5 และเป็นแม่บ้านมีร้อยละ 2.4

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (N = 84)	ร้อยละ
1. เพศ		
- หญิง	84	100
2. อายุ		
- ต่ำกว่า 31 ปี	1	1.19
- 31 – 40 ปี	6	7.14
- 41 - 50 ปี	33	39.29
- 51 – 60 ปี	39	46.43
- มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	5	5.95
3. สถานภาพสมรส		
- โสด	4	4.8
- สมรสและอยู่กับคู่สมรส	41	48.8
- สมรสแต่แยกกันอยู่	12	14.3
- ม่าย/หย่า/แยกกันอยู่	27	32.1
4. ระดับการศึกษา		
- ประถมศึกษา	59	70.2
- มัธยมศึกษา	20	23.8
- ปริญญาตรี	5	6.0
5. จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ในความอุปการะ		
- ไม่มี	21	25.0
- จำนวน 1 คน	16	19.0
- จำนวน 2 คน	22	26.2
- จำนวน 3 คน	19	22.6
- จำนวน 4 คน	4	4.8
- จำนวน 5 คน	2	2.4
6. อาชีพ		
- รับจ้าง	64	76.2

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลส่วนบุคคล (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (N = 84)	ร้อยละ
6. อาชีพ (ต่อ)		
- เกษตรกร	10	11.9
- ประดิษฐ์ผ้า	8	9.5
- แม่บ้าน	2	2.4

สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

การศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวเพื่อให้ทราบถึงสภาพความเป็นอยู่ของประชากรและครอบครัว ซึ่งข้อมูลที่น่าสนใจได้แก่ จำนวนผู้มีรายได้ในครอบครัว รายได้และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวและภาวะหนี้สินของครอบครัว

จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีรายได้

ร้อยละ 53.57 ของครอบครัวของประชากรเป็นครอบครัวที่มีผู้มีรายได้เพียง 2 คน สำหรับครอบครัวของประชากรที่มีรายได้เพียงคนเดียว มีร้อยละ 39.29 และครอบครัวของประชากรที่มีผู้มีรายได้ตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป มีร้อยละ 7.14

ตารางที่ 4.2 จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีรายได้

จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีรายได้	จำนวน (N = 84)	ร้อยละ
- 1 คน	33	39.29
- 2 คน	45	53.57
- 3 คนขึ้นไป	6	7.14

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ครอบครัวของประชากรมีรายได้เฉลี่ยประมาณเดือนละ 8,359.52 บาท

ตารางที่ 4.3รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

	จำนวนเงิน (บาท)
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว	8,359.52

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน

ประชากรมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยประมาณเดือนละ 7,030 บาท โดยร้อยละ 73.9 ของค่าใช้จ่ายเป็นการจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ซึ่งในจำนวนนี้เป็นค่าอาหารและเครื่องดื่ม ร้อยละ 18.2 ค่าที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ภายในบ้าน ร้อยละ 13.3 ค่าการศึกษาร้อยละ 8.5 รายจ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะ ร้อยละ 8.4 และค่าบริการสื่อสารร้อยละ 6.3

ตารางที่ 4.4ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน จำแนกตามประเภทของค่าใช้จ่าย

ประเภทของค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท)	ร้อยละของค่าใช้จ่าย
ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค	5,195.17	73.9
- อาหารและเครื่องดื่ม	954.52	18.2
- ที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน	690.96	13.3
- การศึกษา	441.59	8.5
- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะ	436.39	8.4
- เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์/ยาสูบ	306.52	5.9
- ค่าบริการสื่อสาร	264.95	5.1
- ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	228.59	4.4
- เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า	207.81	4.0
- ค่าตรวจรักษาพยาบาลและค่ายา	181.83	3.5
- การบันเทิงและการอ่าน	135.07	2.6
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค*	1,834.48	26.1
ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น	7,030	100.0

*รวมค่าภาษี เบี้ยประกันภัย เงินซื้อสลากกินแบ่ง ดอกเบี้ยเงินกู้ เงินให้ผู้ที่อยู่ในความอุปการะ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการบริโภค

การมีหนี้สิน

หากพิจารณาว่าการมีหนี้สิน พบว่า ครอบครัวของประชากรที่ศึกษามีหนี้สิน มากกว่าไม่มีหนี้สิน คือ ร้อยละ 59.52 และร้อยละ 40.48 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 การมีหนี้สิน

การมีหนี้สิน	จำนวน (N = 84)	ร้อยละ
- มี	50	59.52
- ไม่มี	34	40.48

รายการหนี้สินที่ค้างชำระ

จากการสอบถามประชากรที่ศึกษาที่มีหนี้สินค้างชำระ พบว่า เป็นหนี้สินที่มาจากการกู้ยืมเพื่อชำระหนี้มากที่สุด คือ ร้อยละ 40.00 รองลงมา คือ ซื้อ/ปลูกบ้าน และซื้อยานพาหนะ ร้อยละ 20.00 และ 14.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 รายการหนี้สินที่ค้างชำระ

รายการหนี้สินที่ค้างชำระ	จำนวน (N = 50)	ร้อยละ
- เพื่อชำระหนี้	20	40.00
- ซื้อ/ปลูกบ้าน	10	20.00
- ซื้อยานพาหนะ	7	14.00
- ใช้จ่ายส่วนตัว	2	4.00
- ลงทุนประกอบอาชีพ	1	2.00
- อุปการะเลี้ยงดู	2	4.00
- ต่อเติม/ปรับปรุงซ่อมแซมบ้าน	4	8.00
- การศึกษา	2	4.00
- อื่น ๆ	2	4.00

ค่านิยม

การศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมของกลุ่มตัวอย่าง ศึกษาโดยการวัดความคิดเห็นต่อความสำคัญของค่านิยมทางสังคม ค่านิยมในการบริโภคและค่านิยมในการเสี่ยงโชค และนำเสนอผลทั้งความคิดเห็นเป็นรายชื่อและระดับความสำคัญของชื่อนั้น ๆ ซึ่งผลการศึกษามีดังนี้

ความสำคัญของค่านิยมทางสังคม

ค่านิยมทางสังคมที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีความสำคัญมากสำหรับการดำเนินชีวิตและการทำงาน ได้แก่ การมีรถจักรยานยนต์ (ค่าเฉลี่ย 3.93) ส่วนสิ่งที่เห็นว่ามีความสำคัญปานกลาง ได้แก่ โทรศัพท์มือถือ (ค่าเฉลี่ย 3.54) ตู้เย็น (ค่าเฉลี่ย 2.88) และโทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ย 2.50) ในขณะที่เห็นว่าสิ่งที่มีค่านิยมน้อย ได้แก่ รถยนต์ (ค่าเฉลี่ย 2.10) เครื่องประดับมีค่า เช่น ทองรูปพรรณ (ค่าเฉลี่ย 1.51) งานเลี้ยงสรรค์ระหว่างเพื่อนฝูง (ค่าเฉลี่ย 1.39) เครื่องเสียงและชุดโฮมเธียเตอร์ราคาแพง (ค่าเฉลี่ย 1.65) เครื่องปรับอากาศ (ค่าเฉลี่ย 1.50) คอมพิวเตอร์ (ค่าเฉลี่ย 1.44)

ตารางที่ 4.7 ระดับความสำคัญของค่านิยมทางสังคม

ค่านิยมทางสังคม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
- การมีรถจักรยานยนต์	3.93	0.344	มาก
- โทรศัพท์มือถือ	3.54	0.819	ปานกลาง
- ตู้เย็น	2.88	1.605	ปานกลาง
- โทรทัศน์	2.50	0.805	ปานกลาง
- รถยนต์	2.10	1.161	น้อย
- เครื่องประดับมีค่า เช่น ทองรูปพรรณ	1.51	0.633	น้อย
- งานเลี้ยงสรรค์ระหว่างเพื่อนฝูง	1.39	0.750	น้อย
- เครื่องเสียงและชุดโฮมเธียเตอร์ราคาแพง	1.65	0.880	น้อย
- เครื่องปรับอากาศ	1.50	0.774	น้อย
- คอมพิวเตอร์	1.44	0.876	น้อย

ความสำคัญของค่านิยมในการบริโภค

ประชากรที่มีความเห็นว่าค่านิยมในการบริโภคมีความสำคัญปานกลาง ได้แก่ ค่านิยมในการเสี่ยงโชคโดยการซื้อล็อตเตอรี่ (ค่าเฉลี่ย 2.34) ส่วนที่เห็นว่ามีค่านิยมสำคัญน้อย ได้แก่ ซื้อสินค้าหรือบริการที่มียี่ห้อ/โฆษณาบ่อย ๆ (ค่าเฉลี่ย 1.39) ซื้อหนังสือ/นิตยสารมาอ่าน เพื่อความรู้ ความบันเทิง (ค่าเฉลี่ย 1.39) การเดินทางตามห้างสรรพสินค้า (ค่าเฉลี่ย 1.55) การชมภาพยนตร์/การแสดง (ค่าเฉลี่ย 1.27) การเสี่ยงโชคอย่างอื่น นอกจากซื้อล็อตเตอรี่ (ค่าเฉลี่ย 1.27) การเที่ยวตามสถานบันเทิง (ค่าเฉลี่ย 1.20) การท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 1.12) และการซื้อของสะสมเป็นงานอดิเรก (ค่าเฉลี่ย 1.02)

ตารางที่ 4.8 ระดับความสำคัญของค่านิยมในการบริโภค

ค่านิยมในการบริโภค	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
- การเดินทางตามห้างสรรพสินค้า	1.55	0.756	น้อย
- การซื้อหนังสือ/นิตยสารมาอ่านเพื่อ ความรู้ ความบันเทิง	1.39	0.681	น้อย
- ซื้อสินค้าหรือบริการที่มียี่ห้อ/โฆษณา บ่อย	1.39	0.539	น้อย
- การเสี่ยงโชคอย่างอื่น นอกจากซื้อล็อต เตอรี่	1.27	0.802	น้อย
- การชมภาพยนตร์/การแสดง	1.27	0.545	น้อย
- การเที่ยวตามสถานบันเทิง	1.20	0.456	น้อย
- การท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยว	1.12	0.397	น้อย
- การซื้อของสะสมเป็นงานอดิเรก	1.02	0.155	น้อย

ประชากรมีความเห็นว่าการซื้อล็อตเตอรี่มีความสำคัญปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.34) ส่วนค่านิยมในการเสี่ยงโชคอย่างอื่นนอกจากการซื้อล็อตเตอรี่ ประชากรที่ศึกษามีความเห็นว่ามีความสำคัญน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.27)

ตารางที่ 4.9 ระดับความสำคัญของค่านิยมในการเสี่ยงโชค

ค่านิยมในการเสี่ยงโชค	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
- การเสี่ยงโชคโดยการซื้อล็อตเตอรี่	2.34	0.919	ปานกลาง
- การเสี่ยงโชคอย่างอื่น นอกจากซื้อล็อตเตอรี่	1.27	0.802	น้อย

ระดับความสำคัญของค่านิยมโดยภาพรวม

ความคิดเห็นของประชากรต่อค่านิยมทางสังคมอยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.52 ส่วนค่านิยมในการบริโภค และค่านิยมในการเสี่ยงโชค ประชากรเห็นว่ามีความสำคัญระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 2.25 และค่าเฉลี่ย 2.33 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 ระดับความสำคัญของทัศนคติที่มีต่อค่านิยมทางสังคม ค่านิยมในการบริโภค และค่านิยมในการเสี่ยงโชค

ค่านิยม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
- ค่านิยมทางสังคม	3.52	0.496	ปานกลาง
- ค่านิยมการบริโภค	2.25	0.624	น้อย
- ค่านิยมในการเสี่ยงโชค	2.33	0.902	น้อย

การศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชากร ได้ศึกษาโดยการวัดความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ และเสนอผลการศึกษาทั้งที่เป็นความพอใจในคุณภาพชีวิตเป็นรายข้อและระดับความพอใจในข้อนั้น ๆ ด้วย ซึ่งผลการศึกษามีดังนี้

ความพอใจในคุณภาพชีวิต

ประชากรพอใจปานกลางที่ครอบครัวมีความรักความอบอุ่น (ค่าเฉลี่ย 3.43) - คุณภาพชีวิตของสมาชิกในครอบครัว (ค่าเฉลี่ย 3.23) คุณภาพชีวิตของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.23) การมีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.12) และความมั่นคงด้านเศรษฐกิจของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.61) แต่พบน้อยด้านความมั่นคงด้านเศรษฐกิจของครอบครัว (ค่าเฉลี่ย 2.30) การมีเงินออม (ค่าเฉลี่ย 1.79) เพื่อนร่วมงานมีความรักใคร่ สามัคคีกลมเกลียว (ค่าเฉลี่ย 1.51) ผู้บังคับบัญชาห่วงใย ดูแลเอาใจใส่ (ค่าเฉลี่ย 1.44)

ตารางที่ 4.11 ระดับความพอใจในคุณภาพชีวิต

คุณภาพชีวิต	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
- ครอบครัวมีความรักความอบอุ่น	3.43	0.738	ปานกลาง
- คุณภาพชีวิตของสมาชิกในครอบครัว	3.23	0.573	ปานกลาง
- คุณภาพชีวิตของตนเอง	3.23	0.479	ปานกลาง
- การมีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง	3.12	1.201	ปานกลาง
- ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจของตนเอง	2.61	0.857	ปานกลาง
- ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจของ ครอบครัว	2.30	1.108	น้อย
- การมีเงินออม	1.79	1.086	น้อย
- เพื่อนร่วมงานมีความรักใคร่ สามัคคี กลมเกลียว	1.51	1.045	น้อย
- ผู้บังคับบัญชาห่วงใย ดูแลเอาใจใส่	1.44	0.995	น้อย

ส่วนที่ 2 การจัดการด้านการเงินส่วนบุคคล

การศึกษาเกี่ยวกับการจัดการด้านการเงินส่วนบุคคล ศึกษาเฉพาะส่วนที่สามารถนำมาวิเคราะห์เกี่ยวกับพฤติกรรมของการจัดการด้านการเงินส่วนบุคคลของประชากรที่ศึกษา ซึ่งได้แก่ การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย การวางแผนการใช้จ่ายเงิน การออมเงิน การนำเงินไปลงทุน ความคิดเห็นที่มีต่อประโยชน์ของการจัดการด้านการเงิน สภาพรายรับ-รายจ่าย และวิธีการแก้ปัญหาเมื่อรายได้ไม่เพียงพอ

การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย

ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 60.71 ไม่ได้จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ที่เหลือร้อยละ 32.14 บันทึกเป็นบางครั้ง และร้อยละ 7.15 บันทึกเป็นประจำ

ตารางที่ 4.12การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย

การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย	จำนวน (N = 84)	ร้อยละ
- ไม่ได้ทำ	51	60.71
- บันทึกเป็นบางครั้ง	27	32.14
- บันทึกเป็นประจำ	6	7.15

การวางแผนการใช้จ่ายเงิน

เมื่อจำแนกกลุ่มประชากรตามการวางแผนการใช้จ่ายเงิน พบว่า เป็นผู้ที่ไม่มีการวางแผนการใช้จ่ายเงินมากกว่าผู้ที่มีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน คือ ร้อยละ 57.14 และร้อยละ 42.86 ตามลำดับ ในจำนวนของผู้ที่มีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน 48 คนนั้น ร้อยละ 42.1 ไม่ระบุวิธีการวางแผน ส่วนที่เหลือร้อยละ 57.9 มีวิธีการวางแผนการใช้จ่ายที่สำคัญ อันได้แก่ ใช้จ่ายอย่างประหยัด จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย กำหนดค่าใช้จ่ายไม่ให้เกินรายรับ แบ่งค่าใช้จ่ายเป็นสัดส่วนและเรียงลำดับความจำเป็นในการใช้จ่าย

ตารางที่ 4.13 การวางแผนใช้จ่ายเงินและวิธีการวางแผนใช้จ่ายเงิน

การวางแผนการใช้จ่ายเงิน	จำนวน (N = 84)	ร้อยละ
ไม่มี	48	57.14
มี	36	42.86
วิธีการวางแผนใช้จ่ายเงิน		
- ไม่ระบุวิธี	20	42.10
- ทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย	7	14.58
- ใช้จ่ายอย่างประหยัด	6	12.50
- จ่ายไม่เกินรายรับ	6	12.5
- แบ่งค่าใช้จ่ายเป็นสัดส่วน	5	10.42
- เรียงลำดับความจำเป็นในการจ่าย	4	8.33

การออมเงิน

สำหรับการออมเงิน ประชากรที่ศึกษา ร้อยละ 66.67 มีการออมเงิน และอีก ร้อยละ 33.33 ไม่มีการออมเงิน สำหรับกลุ่มประชากรที่มีการออมเงิน ใช้วิธีฝากธนาคารมากที่สุด คือ ร้อยละ 60.17 รองลงมา คือ การเล่นแชร์ ร้อยละ 28.57 ประกันชีวิต ร้อยละ 7.14 และวิธีอื่น ๆ ร้อยละ 3.57

ตารางที่ 4.14 การออมเงินและวิธีการออมเงิน

การออมเงิน	จำนวน (N = 84)	ร้อยละ
ไม่มีการออมเงิน	56	66.67
มีการออมเงิน	28	33.33
วิธีการออมเงิน		
- ฝากธนาคาร	17	60.17
- เล่นแชร์	8	28.57
- บริษัทประกันชีวิต	2	7.14
- วิธีอื่น ๆ	1	3.57

การนำเงินไปลงทุน

ประชากรที่ศึกษา ร้อยละ 83.33 ไม่มีการนำเงินไปลงทุนและมีเพียงร้อยละ 16.67 เท่านั้นที่มีการนำเงินไปลงทุน ในจำนวนผู้ที่นำเงินไปลงทุน 14 คนนั้น ส่วนมาก คือ ร้อยละ 57.14 นำเงินไปลงทุนค้าขาย รองลงมา คือ การทำเกษตรกรรม ร้อยละ 42.86

ตารางที่ 4.15 การนำเงินไปลงทุนและลักษณะการลงทุน

การนำเงินไปลงทุน	จำนวน (N = 84)	ร้อยละ
ไม่ลงทุน	70	83.33
ลงทุน	14	16.67
ลักษณะการลงทุน		
- ค้าขาย	8	57.14
- เกษตรกรรม	6	42.86

ประโยชน์ของการจัดการด้านการเงินส่วนบุคคล

ประชากรที่ศึกษาร้อยละ 82.14 เห็นว่าการจัดการด้านการเงินส่วนบุคคลมีประโยชน์ ซึ่งในจำนวนนี้ร้อยละ 40.58 เห็นว่าช่วยให้มีเงินออม ทำให้ไม่มีปัญหาด้านการเงินในอนาคต และช่วยในการจัดระเบียบการใช้จ่ายเงินให้เป็นระบบ ร้อยละ 34.78 และ ร้อยละ 24.64 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 ประโยชน์ของการจัดการด้านการเงินส่วนบุคคลและลักษณะของประโยชน์

ประโยชน์ของการจัดการด้านการเงินส่วนบุคคล	จำนวน (N = 84)	ร้อยละ
ไม่มีประโยชน์	15	17.86
มีประโยชน์	69	82.14
ลักษณะของประโยชน์		
- ทำให้มีเงินออม	28	40.58
- ทำให้ไม่มีปัญหาด้านการเงินในอนาคต	24	34.78
- จัดระเบียบการใช้จ่ายเงินให้เป็นระบบ	17	24.64

สภาพรายรับ-รายจ่าย

สำหรับสภาพรายรับ-รายจ่าย พบว่า ประชากรมีสภาพรายรับ-รายจ่ายเพียงพอ แต่ไม่เหลือไว้สำหรับออมมากที่สุด คือ ร้อยละ 41.67 ส่วนที่มีเพียงพอและเหลือไว้สำหรับออม ร้อยละ 28.57 ไม่เพียงพอและจำเป็นต้องกู้ยืมจากแหล่งอื่น ร้อยละ 15.48 และไม่เพียงพอแต่ไม่จำเป็นต้องกู้ยืมจากแหล่งอื่น ร้อยละ 14.28

ตารางที่ 4.17 สภาพรายรับ-รายจ่าย

สภาพรายรับ-รายจ่าย	จำนวน (N = 84)	ร้อยละ
- เพียงพอแต่ไม่เหลือไว้สำหรับออม	35	41.67
- เพียงพอและเหลือไว้สำหรับออม	24	28.57
- ไม่เพียงพอและจำเป็นต้องกู้ยืมจากแหล่งอื่น	13	15.48
- ไม่เพียงพอแต่ไม่จำเป็นต้องกู้ยืมจากแหล่งอื่น	12	14.28

วิธีการแก้ปัญหาเมื่อรายได้ไม่เพียงพอ

ประชากรที่ศึกษามีวิธีการแก้ปัญหาด้วยวิธีการกู้ยืมมากที่สุด คือ ร้อยละ 53 รองลงมา ได้แก่ การจ่านำสิ่งของ ร้อยละ 14.29 ชื้อของเงินเชื่อ ร้อยละ 8.33 ขายสินทรัพย์ ร้อยละ 8.33 และวิธีอื่นๆ ร้อยละ 5.95

ตารางที่ 4.18 วิธีการแก้ปัญหาเมื่อรายได้ไม่เพียงพอ

วิธีการแก้ปัญหาเมื่อรายได้ไม่เพียงพอ	จำนวน (N = 84)	ร้อยละ
- กู้ยืม	53	63.10
- จ่านำสิ่งของ	12	14.29
- ชื้อของเงินเชื่อ	7	8.33
- ขายสินทรัพย์	7	8.33
- วิธีอื่นๆ	5	5.95

ประสิทธิภาพในการจัดการด้านการเงินส่วนบุคคล

การวัดการมีประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคลของประชากรที่ศึกษาครั้งนี้วัดจากความพอใจในคุณภาพชีวิต การมีหนี้สินและการออม โดยผู้ที่มีประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล ต้องเป็นผู้ที่มีความพอใจในคุณภาพชีวิต (กำหนดให้ผู้ที่มีความพอใจในคุณภาพชีวิต คือ ผู้ที่มีคะแนนทุกข้อเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป) และไม่มีหนี้สินหรือมีหนี้สินที่ต้องชำระคืนไม่เกินร้อยละ 35 ของรายได้แต่ละเดือน หรือมีเงินออมมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 5 ของรายได้แต่ละเดือน

ผลการศึกษาพบว่า ประชากรร้อยละ 63.1 เป็นผู้ที่ไม่มีประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล ส่วนผู้ที่มีประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคลมีร้อยละ 36.9 โดยในจำนวนนี้เป็นผู้ที่มีความพอใจในคุณภาพชีวิตและมีเงินออมมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 5 ของรายได้แต่ละเดือน มากที่สุด คือ ร้อยละ 41.94 รองลงมา คือ เป็นผู้ที่พอใจในคุณภาพชีวิตและไม่มีหนี้สินหรือมีหนี้สินไม่เกินร้อยละ 35 ของรายได้แต่ละเดือนและมีเงินออมมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 5 ของรายได้แต่ละเดือน คิดเป็นร้อยละ 35.48 และผู้ที่พอใจในคุณภาพชีวิตและไม่มีหนี้สินหรือมีหนี้สินไม่เกินร้อยละ 35 ของรายได้แต่ละเดือน คิดเป็นร้อยละ 22.58

ตารางที่ 4.19 ประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล

ประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล	จำนวน (N = 84)	ร้อยละ
ไม่มีประสิทธิภาพ	53	63.10
มีประสิทธิภาพ	31	36.9
- พพอใจในคุณภาพชีวิตและมีเงินออมมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 5 ของรายได้แต่ละเดือน	13	41.94
- พพอใจในคุณภาพชีวิตและไม่มีหนี้สินหรือมีหนี้สินไม่เกินร้อยละ 35 ของรายได้แต่ละเดือน	7	22.58
- พพอใจในคุณภาพชีวิตและไม่มีหนี้สินหรือมีหนี้สินไม่เกินร้อยละ 35 ของรายได้แต่ละเดือน และมีเงินออมมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 5 ของรายได้แต่ละเดือน	11	35.48

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล

การวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคลของประชากร โดยวิเคราะห์ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคลของประชากร ซึ่งใช้สถิติ ไค-สแควร์ (Chi-square test) ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่นำมาวิเคราะห์ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านค่านิยมและปัจจัยด้านอื่น ๆ

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคลของประชากรที่นำมาวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้รวม โดยผลของการวิเคราะห์พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการมีประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคลอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้รวม ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล

ตารางที่ 4.20 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	Chi-square	df	Sig.
อายุ	14.260	3	0.003
ระดับการศึกษา	0.893	1	0.345
สถานภาพสมรส	2.779	3	0.427
รายได้รวม	4.995	2	0.082

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านค่านิยมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล

ปัจจัยด้านค่านิยมที่นำมาวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคลของประชากร ได้แก่ ค่านิยมทางสังคม ค่านิยมในการบริโภค และค่านิยมในการเสี่ยงโชค ผลการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมของประชากรกับประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล พบว่า ค่านิยมทางสังคม ค่านิยมในการบริโภค และค่านิยมในการเสี่ยงโชค ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล

ตารางที่ 4.21 ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมกับประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล

ค่านิยม	Chi-square	df	Sig.
ค่านิยมทางสังคม	0.688	1	0.407
ค่านิยมในการบริโภค	4.971	2	0.083
ค่านิยมในการเสี่ยงโชค	0.393	2	0.822

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล

ปัจจัยอื่น ๆ ที่นำมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคลของประชากร ได้แก่ การวางแผนการใช้จ่าย การลงทุน ภาวะหนี้สิน และการออมเงิน ซึ่งผลการวิเคราะห์ พบว่า การวางแผนการใช้จ่ายและภาวะหนี้สินของประชากรมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ส่วนการลงทุน และการออมเงินไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล

ตารางที่ 4.22 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยอื่น ๆ กับประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล

ปัจจัยอื่น ๆ	Chi-square	df	Sig.
การวางแผนการใช้จ่าย	6.375	1	0.012
การลงทุน	2.940	1	0.086
ภาวะหนี้สิน	5.468	1	0.019
การออมเงิน	3.074	4	0.546

ส่วนที่ 4 แนวทางในการจัดการการเงินส่วนบุคคลให้มีประสิทธิภาพ

การศึกษาเพื่อหาแนวทางในการจัดการด้านการเงินส่วนบุคคลให้มีประสิทธิภาพได้ ศึกษา โดยสอบถามความคิดเห็นของประชากรที่มีต่อปัญหาการจัดการการเงินส่วนบุคคลที่ไม่ดีในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ทราบทัศนคติของกลุ่มแม่บ้านที่มีต่อการจัดการด้านการเงินส่วนบุคคลว่าเป็นไปในทิศทางใด แล้วนำมาวิเคราะห์และนำเสนอผลเพื่อนำเสนอแนวทางในการจัดการการเงินส่วนบุคคลให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งการนำเสนอผลการศึกษา ได้นำเสนอระดับความคิดเห็นในข้อนั้น

ความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการจัดการด้านการเงินส่วนบุคคลที่ไม่ดี

ประชากรเห็นว่าการจัดการการเงินส่วนบุคคลที่ไม่ดี ทำให้เกิดปัญหามากในเรื่องการมีหนี้สินล้นพ้นตัว ขวัญและกำลังใจในการทำงานต่ำลง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.88 และ 3.76 ตามลำดับ และการจัดการด้านการเงินที่ไม่ดีก่อให้เกิดปัญหาระดับปานกลางในเรื่องขาดความสุขในครอบครัว (ค่าเฉลี่ย 3.62) ขาดประสิทธิภาพในการทำงาน (ค่าเฉลี่ย 3.52) ส่อไปในทางประพฤตินิชอบ (ค่าเฉลี่ย 2.53) และการติดอบายมุข (ค่าเฉลี่ย 2.39)

ตารางที่ 4.23 ระดับความสำคัญของปัญหาการจัดการการเงินส่วนบุคคลที่ไม่ดี

ปัญหาการจัดการการเงินส่วนบุคคลที่ไม่ดี	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
- มีหนี้สินล้นพ้นตัว	3.88	1.078	น้อย
- ขวัญและกำลังใจในการทำงานต่ำลง	3.76	1.011	น้อย
- ขาดความสุขในครอบครัว	3.62	1.125	ปานกลาง
- ขาดประสิทธิภาพในการทำงาน	3.52	1.114	ปานกลาง
- ส่อไปในทางประพฤตินิชอบ	2.53	1.514	ปานกลาง
- ติดอบายมุข	2.39	1.360	น้อยปานกลาง

แนวทางในการจัดการการเงินส่วนบุคคลให้มีประสิทธิภาพ

จากความคิดเห็นของประชากรที่มีต่อปัญหาการจัดการการเงินส่วนบุคคลที่ไม่ดี ซึ่งก่อให้เกิดทั้งการมีหนี้สินล้นพ้นตัว ประสิทธิภาพและขวัญกำลังใจในการทำงานลดต่ำลงและให้ครอบครัวขาดความสุข มีประชากรจำนวน 58 คน ได้เสนอแนวทางเพื่อช่วยให้การจัดการการเงินส่วนบุคคลมีประสิทธิภาพ ดังนี้ ใช้จ่ายอย่างประหยัดและเพิ่มการออม ร้อยละ 60.34 จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ร้อยละ 29.31 และประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ ร้อยละ 10.35

ตารางที่ 4.24 แนวทางในการจัดการการเงินส่วนบุคคลให้มีประสิทธิภาพ

แนวทางในการจัดการการเงินส่วนบุคคล	จำนวน (N = 58)	ร้อยละ
- ใช้จ่ายอย่างประหยัดและเพิ่มการออม	35	60.34
- จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย	17	29.31
- ประกอบอาชีพเสริมเพื่อรายได้	6	10.35

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การสร้างความเข้มแข็งทางการเงินส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มอาชีพชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์(1) เพื่อศึกษาลักษณะการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มอาชีพชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มอาชีพชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ (3) เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคลที่มีประสิทธิภาพของสมาชิกกลุ่มอาชีพชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ โดยได้ศึกษาจากประชากรทั้งสิ้น 84 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามซึ่งผลการศึกษสามารถสรุปได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

ประชากรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้เป็นเพศหญิงทั้งหมดมีอายุระหว่าง 51 – 60 ปีมากที่สุด ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสและอยู่กับคู่สมรสมีระดับการศึกษา คือ ประถมศึกษา และมีผู้ที่อยู่ในความอุปการะ โดยส่วนใหญ่จะมีผู้ที่อยู่ในความอุปการะจำนวน 2 คน และส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง

2. สภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ครอบครัวของประชากรที่ศึกษามากกว่าครึ่งเป็นครอบครัวที่มีผู้มีรายได้ 2 คน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 8,359.52 บาท และมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 7,030 บาท โดยส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคบริโภค ประชากรที่ศึกษาเป็นผู้มีหนี้สินมากกว่าผู้ที่ไม่มียหนี้สิน

3. ค่านิยม

ระดับความสำคัญของความคิดเห็นที่มีต่อค่านิยมทางสังคมของประชากรอยู่ในระดับสำคัญปานกลาง ส่วนค่านิยมในการบริโภคและค่านิยมในการเสี่ยงโชคมีความสำคัญระดับน้อย

4. คุณภาพชีวิต

ประชากรมีความพอใจในคุณภาพชีวิตระดับมาก ในด้านครอบครัวมีความรัก ความอบอุ่น และคุณภาพชีวิตของตนเอง มีความพอใจในคุณภาพชีวิตระดับปานกลาง ในด้านคุณภาพชีวิตของสมาชิกในครอบครัว ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจของตนเองและของครอบครัว ความรักใคร่สามัคคีของเพื่อนร่วมงาน การมีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง และการมีเงินออม

ส่วนที่ 2 ลักษณะการจัดการการเงินส่วนบุคคล

ประชากรส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายในชีวิตประจำวัน และเป็นผู้ที่ไม่มีการวางแผนการใช้จ่ายเงินมากกว่าผู้ที่มีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน สำหรับการออมเงิน ประชากรส่วนใหญ่มีการออมเงิน และส่วนใหญ่ไม่มีการนำเงินไปลงทุน และเห็นว่าการจัดการการเงินส่วนบุคคลมีประโยชน์ สำหรับสภาพรายรับ-รายจ่ายนั้นส่วนใหญ่มีรายรับไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย และมีวิธีการแก้ปัญหาที่ใช้มากที่สุด คือ การกู้ยืมเงิน สำหรับประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล ซึ่งวิเคราะห์จากความพอใจในคุณภาพชีวิต การมีหนี้สิน และการมีเงินออมของประชากรที่ศึกษา ซึ่งผู้ที่มีการจัดการการเงินส่วนบุคคลที่มีประสิทธิภาพ คือ ผู้ที่มีความพอใจในคุณภาพชีวิตและไม่มีหนี้สินหรือมีหนี้สินที่ต้องชำระคืนไม่เกินร้อยละ 35 ของรายได้ในแต่ละเดือน หรือมีเงินออมมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 5 ของรายได้ในแต่ละเดือน จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ประชากรที่ไม่มีประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคลมีมากกว่า ประชากรที่มีประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล

ผลของการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล พบว่า อายุ การวางแผนการใช้จ่าย และภาระหนี้สิน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการการเงินส่วนบุคคล

ส่วนที่ 4 แนวทางในการจัดการการเงินส่วนบุคคลให้มีประสิทธิภาพ

ระดับความสำคัญของความคิดเห็นของประชากรที่ศึกษาที่มีต่อปัญหาการจัดการการเงินส่วนบุคคลที่ไม่ดี มีระดับความสำคัญมากในปัญหาด้านหนี้สินล้นพ้นตัว ขวัญและกำลังใจในการทำงานต่ำลง และมีระดับความสำคัญปานกลางในด้านขาดความสุขในครอบครัว ขาดประสิทธิภาพในการทำงาน ในปัญหาการส่อไปทางประพฤตินิยม และติดอบายมุข

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการการเงินส่วนบุคคล ประชากรที่ศึกษา มีข้อเสนอแนะเพื่อช่วยให้การจัดการการเงินมีประสิทธิภาพ คือ การใช้จ่ายอย่างประหยัด เพิ่มการออม และจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัญหาของกลุ่มอาชีพชุมชนเกี่ยวกับการจัดการการเงินส่วนบุคคล ซึ่งสามารถนำปัญหาดังกล่าวมาประมวลเพื่อนำเสนอเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนี้

ข้อเสนอแนะภาครัฐ

1. จัดการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการด้านการเงินส่วนบุคคลแก่กลุ่มอาชีพชุมชน
2. รณรงค์ให้กลุ่มอาชีพชุมชนและครอบครัวรู้จักประหยัด และดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย โดยจัดทำป้ายประกาศ คำขวัญ คำปลุกใจ ชีวชนให้เห็นถึงคุณค่าของการประหยัด ติดตามสถานที่ทำงาน/ที่พักอาศัย

3. รัฐบาลควรกำหนดมาตรการการส่งเสริมการออมและการลงทุน และให้การศึกษากับประชาชนโดยทั่วไปเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุน โดยเฉพาะในด้านการลงทุนในหลักทรัพย์ กองทุนรวม รวมถึงการทำประกันชีวิต

4. รัฐบาลควรเร่งรัดออกพระราชบัญญัติเงินออมแห่งชาติ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนโดยทั่วไปมีการออมเงินเพื่อไว้ใช้ในวัยเกษียณ ซึ่งจะทำให้ประชาชนที่เกษียณอายุการทำงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะต่อกลุ่มอาชีพชนชน

1. ควรมีการวางแผนใช้จ่ายเงินให้เป็นระบบ โดยมีการจัดสรรเงินออกเป็นส่วนตัว ๆ ตามความจำเป็นในการใช้ โดยควรแบ่งเป็นเงินที่ใช้เพื่อการอุปโภคบริโภค เงินเพื่อการชำระหนี้ เงินเพื่อการลงทุน และเงินเพื่อการออม

2. จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายในแต่ละเดือน

3. จัดทำงบประมาณเงินสดล่วงหน้าเป็นระยะเวลา 3 เดือน 6 เดือน หรือ 1 ปี เพื่อเป็นการพยากรณ์เกี่ยวกับรายรับและรายจ่าย และจะทำให้เห็นว่าตนเองนั้นมีรายรับมากกว่าหรือน้อยกว่ารายจ่าย เพื่อจะได้วางแผนการใช้จ่ายเงินได้อย่างระมัดระวัง และมีประสิทธิภาพ

4. ใช้จ่ายอย่างประหยัด อยู่อย่างพอเพียง เรียบง่ายไม่ฟุ้งเฟ้อ

5. สร้างวินัยในการใช้จ่ายเงิน

6. เก็บออมเงินไว้สำหรับใช้จ่ายยามฉุกเฉิน หรือเพื่อสร้างความมั่นคงในอนาคต

7. รู้จักการนำเงินไปลงทุนเพื่อเพิ่มรายได้

8. ประกอบอาชีพเสริม สร้างรายได้จุนเจือครอบครัว

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2549). **ประวัติความเป็นมาผลิตภัณฑ์ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์**.
[ออนไลน์]. จาก <http://www.otop5star.com/product-th.php>
- กาญจนา พูลแก้ว. (2544). **พฤติกรรมการก่อกำเนิดและความสามารถในการชำระหนี้สินที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). **หาเงิน ใช้เงิน**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ส. เอเซีย เพรส (1989) จำกัด.
- จันทกานต์ มณีสุด. (2542). **บทบาทของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจนครบาล จำกัด กับ การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของสมาชิก**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- แดง ไบเล่. (2531). **แฮปปี้มันนี่**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สารมวลชน จำกัด.
- ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน สถาบันกองทุนเพื่อพัฒนาตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2553). **หลักสูตรวางแผนการเงิน ชุดวิชาที่ 1 พื้นฐานการวางแผนการเงิน**. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.). (2549). **การเงินส่วนบุคคล**. [ออนไลน์]. จาก <http://www.sec.or.th/mktdedu/health/>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2553). **รายได้รายจ่ายครัวเรือน**. [ออนไลน์]. จาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/BaseStat/basestat.html>
- สุขใจ น้ำผุด. (2543). **กลยุทธ์การบริหารการเงินบุคคล**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.